

Sökaren

Nr 9 1972

LÖSNUMMERPRIS 3:25 inkl. moms

SÖKA SIN MITTPUNKT

Nils-Olof Jacobson

Under midsommaren deltog jag i en kurs med temat "djupmeditation och mystik" på retreatcentret S:t Davidsgården i Rättvik. Kursledare var Hans Hof (se Sökaren 1/72) och karmelitermunken Wilfrid Stinissen. Den meditation som lärs ut är en zen-meditation, eller, som Hof hellre säger, meditation i zen-stil. Tekniken är inte exakt densamma som lärs i zen-klostren i Japan utan modifierad för att vara till större hjälp för västerlänningar i ett aktivt liv.

Vad är då zen-meditation, och vad skiljer den från andra tekniker, som Maharishis transcendentala meditation (TM)? I TM använder man ett "mantra", dvs ett sanskritord som på vårt språk inte har någon mening. Under meditationen upprepar man mantrat tyst för sig själv, vilket leder till att medvetandet "töms". Man upplever detta som avspänning och inre ro. Tekniken sägs verka ganska automatiskt, och metoden har fått stor spridning i Sverige med meditationscentra i flera större städer.

Zen-meditation är hittills inte så spridd i Sverige, och kurser har nästan enbart getts i Rättvik, på S:t Davidsgården och Stiftsgården. Hof och Stinissen leder var för sig flera kurser där under hösten och vintern. Nu byggs intill S:t Davidsgården ett särskilt meditationscentrum, som beräknas stå färdigt våren 1973. Där kommer i fortsättningen kurserna i zen-meditation att hållas.

Kursen pågick tre hela dagar, och programmet var laddat: två föreläs-

Hans Hof — i mitten — undervisar i meditation på S:t Davidsgården i Rättvik.

ningar dagligen, diskussioner och enskilda samtal, övningar i avspänning och "kroppskänsla" under ledning av en avspänningspedagog, och fyra meditationer dagligen, knappt en halvtimme per gång.

När man börjar praktisera TM kan man inta vilken sittställning som helst, även om man senare rekommenderas att sitta med rak rygg. I zen betonas från början vikten av rätt hållning. Man sitter med rak rygg, utan ryggstöd. Den som kan, sitter på golvet med underbenen vikt under sig eller med korslagda ben. Den som finner detta svårt, sitter på en vanlig stol. Men alla vill ju försöka "sitta riktigt", och man trasslar med filtar och kuddar för att

minska smärtan i benen. En liten pall löste för min del alla problem.

Sittställningen är ju endast ett yttre arrangemang. Vad innebär då själva meditationen?

I zenmeditation används vanligen inget mantra, även om det är fullt tänkbart. I stället koncentrerar sig den mediterande på något som han redan har inom sig: sin egen andning. Genom koncentration på och upplevelse av andningsrytmen frigörs medvetandet från annat innehåll och kommer till ro. Man följer rytmen i kroppen, ändringar i spänning och avspänning under andningen, man upplever ett nedåtsjunkande och ett uppåtsstigande. Koncentrationen på andningen kan så små-

ningom, efter lång övning, övergå till meditation genom andningen. Alla sinnesintryck tas emot, utan att analyseras, och "tas med" i meditationen. Man kan gå så långt att man inte viftar bort myggan som kommer och sätter sig på armen, utan låter den suga och tar just det som en del i övningen att låta alla intryck sjunka in i meditationen. Men för nybörjaren är det ganska svårt att fortsätta meditationen, när tre myggor samtidigt går till angrepp...

En kurs på tre dagar kan ju bara bli en första inledning till något som man själv måste hålla vid liv, genom övning. När detta skrivs har snart två månader gått sedan kursen. Jag har mediterat ganska oregelbundet till följd av resor och annat — det är inte lätt att öva zen-meditation på en campingplats. Det är mycket svårare än man först tänker sig att finna den där halvtimmen varje morgon då man kan vara helt ostörd. Några omvälvande upplevelser har inte kommit. Meditationerna upplevs mycket olika. Ofta surrar alltför många tankar i medvetandets utkanter, trots övningen i koncentrationen på andningen. Men någon gång, en kort sekund, snuddar man vid något utsläppligt, ett medvetandetillstånd som inte kan beskrivas. Även en helt vardaglig meditation efterlämnar en svårdefinierbar men behaglig förnimmelse. Självuggestion, eller något mer?

En hjälp i sina övningar får den mediterande i en antologi som har sammanställts av Hof och Stinissen och kommit ut på Verbum. Det är en tjock bok med titeln "Meditation och mystik". Typografiskt gör boken ett kompakt intryck; den första genombläddringen verkar närmast avskräckande.

Boken har 290 sidor, fördelade på tre huvudavsnitt. Först presenteras på 56 sidor begreppen meditation och mystik. 68 sidor beskriver sedan "Zen, Bhakti och transcendental meditation — tre aktuella former av icke-kristen meditation och mystik". Sista avdelningen, "Kristen djupmeditation och mystik", innehåller 166 sidor om och av tre kristna mystiker: Jan van Ruysbroeck, Teresa av Avila och Johannes av Korset, med utdrag ur deras skrifter, samt jämförelser mellan kristen mystik och zen.

"Meditation och mystik" är definitivt ingen bok för lättsam sträckläsning. Stora delar av innehållet är svårtillgängligt för en läsare som ti-

digare inte har läst mycket om mystik. Boken är snarare en handbok för mediterande, och för den som övar zen-meditation är den närmast outhärlig. Jag skulle dock inte vilja råda någon att börja meditera enbart efter att ha läst boken. Den personliga instruktionen på kursen förefaller mig vara ett helt nödvändigt komplement.

Tyngdpunkten i boken är enligt mitt upplevande de fyra kapitlen av psykologen Karlfried Dürckheim, som (tillsammans med jesuitpatern Lassalle) har introducerat zen-meditationen i Europa och leder kurser vid sitt institut i Tyskland. I ett föredrag återgav Stinissen en liten anekdot som Dürckheim berättade från sin tid i Japan. Han blev tillfrågad av en zenmästare hur mycket han mediterade och svarade "en timme på morgonen och en timme på eftermiddagen". Zenmästaren sa, med eftertryck: "Herr professor, Ni har inte förstått någonting alls!" Dürckheim betonar ständigt i sina artiklar att övningen i meditation inte är något isolerat. Zen innebär en ständig övning, på alla livets områden. Det gäller själva kroppshållningen: att utveckla kroppsmedvetandet, att uppleva kroppens centrum inte i bröstet som europeer gärna gör utan i bäckenet. Denna känsla av ett kraftcentrum i bäckenet kallas i Japan sedan gammalt *Hara*. Dürckheim kommenterar:

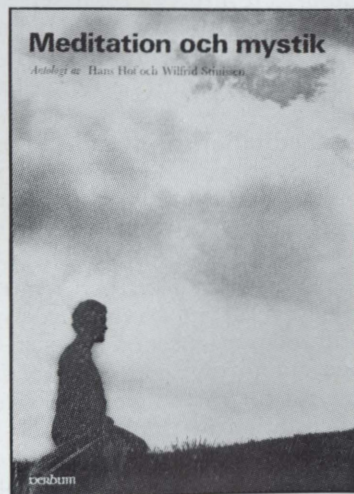
Det lilla, som vi nu här sagt om vad *Hara* är och hur man övar sig i *Hara*, kan bara den förstå som själv börjat att öva sig. Om man inte har någon erfarenhet, kan man nog inte uppfatta det som vi här sagt om frukterna av övning i *Hara* annat än som överdrivet och osannolikt. Den som inte har någon erfarenhet av övning har också i allmänhet en benägenhet att underskatta de krav som en äkta övning ställer på sin utövare — krav på allvar, beslutsamhet; man måste vara trägen och trogen. Det går kanske lätt att genomföra de enskilda övningarna — men att verkligen bli en övande, i allt man är och gör, det är sannerligen inte lätt.

Övningen är inte lätt att beskriva, men något grundläggande i dess mentala aspekt är att befria sig från en fastlåst attityd till omvärlden. Endast den som är fri från bestämda krav och förväntningar kan uppleva förutsättningslöst, helt och fullt. Det gäller också i själva meditationen. Nybörjaren som i någon av sina första meditationer upplever något stort

som fyller honom med lycka, väntar sig gärna att detta ska återkomma i nästa meditation. Men det kommer inte — och själva förväntningen är det största hindret för att det ska komma. Det kan ta veckor, månader, år innan det på nytt händer något stort i själva meditationen. Men den som trots detta troget fortsätter öva upplever så ständigt en inre förvandling. Själv erfor jag påtagligt under en av de första meditationerna upplevelsen av andningen: det var inte "jag andas" utan "det andas i mig", och det kändes överväldigande. Men den upplevelsen har inte återkommit vid någon senare meditation.

"Meditation och mystik" är en svår men rik bok. De flesta artiklarna tål att läsas åtskilliga gånger. Den som inte själv har övat någon form av meditation och aldrig hört talas om mystik kommer förmodligen att kalla boken svärmisk, verklighetsfrämmande och överspänd och finna de flesta artiklar helt obegripliga. Den som övar kanske kan känna igen något från sin egen erfarenhet. Boken belyser från många olika infallsvinklar begreppen mystik och zen. Efter att ha läst den inser man att zen bygger på *erfarenhet*, och alltså inte helt kan uttryckas eller förstås av någon som själv inte har haft erfarenheten. Men denna erfarenhet är inget som skiljer en från omvärlden, tvärtom, den som upplever zen står mitt i världen. En dikt av zenmästaren Shodoka kan ge en aning om det som inte kan beskrivas:

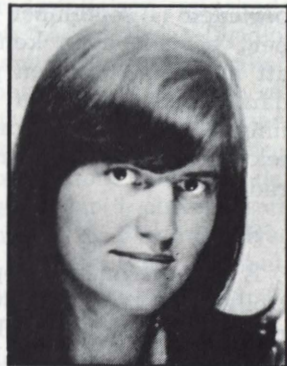
Att gå är zen,
Att sitta är också zen.
Talar jag, tiger jag,
Vilar jag, skyndar jag:
Till sitt väsen är allt
Det orörliga.

EVA BRÄUTIGAM:

Kan "transcendental meditation"

hjälpa narkotikamissbrukare?

Förra året gjorde jag ett experiment med att låta några narkotikamissbrukande ungdomar lära sig s. k. transcendental meditation, alltså den meditationsform som har introducerats i västerlandet av indiern Maharishi Mahesh Yogi. Avsikten var att utröna om meditationen kunde påverka dessa personer gynnsamt så att deras missbruk minskade eller upphörde. Det visade sig att de som använde hasch minskade sin konsumtion påtagligt, särskilt i början av experimentet, men hos dem som nyttjade tyngre former av narkotika, nämligen LSD, centralstimulantia och opium, uppträdde inga mätbara effekter.

"Transcendental meditation" har sitt ursprung i den gamla indiska vedatraditionen och kan beskrivas som en *mantrameditation*. Den mediterande sitter med slutna ögon och upprepar i sin tanke ett visst ord, en ljudkombination, som kallas mantra. Meditatören kan på detta sätt uppnå ett psykiskt tillstånd som han upplever som en mycket djup och vilsam avspänning.

Det har gjorts flera fysiologiska studier på mediterande personer — men endast ett litet fåtal av dessa har gällt transcendental meditation. Anand et al., 1961, studerade EEG hos fyra yogier och fann en ökning av alfavågorna under meditation. Kasamatsu och Hirai, 1966, fick liknande resultat vid en studie av zen-meditatörer. Akishige, 1968, redovisar bl. a. följande förändringar under zenmeditation: minskad andningshastighet och syreförbrukning, minskad spontan galvanisk hudrespons, svag ökning av pulsen och blodets pH.

Wallace, 1970, redovisar en studie av transcendental meditation. Han fann vid mätning en drygt 15-procentig minskning av syreförbrukningen jämfört med vanlig vaken-

vila, en minskning som är jämförbar med den som uppträder efter flera timmars sömn. Han fann även andra signifikanta skillnader, t. ex. minskad koldioxideliminering, minskad hjärtfrekvens och ökat elektriskt hudmotstånd. Dessa fysiologiska reaktioner liknar mycket dem som uppträder under sömn. Samtidigt visade EEG ett mönster som klart skilde sig från sömn och i stället påminde om ovannämnda resultat från zenmeditation: ökad lågfrekvent alfa-rytm (8—9 Hz).

Orme-Johnson, Bristol och More, 1971, har studerat verkan av transcendental meditation på galvaniska hudreaktioner (GSR: Galvanic Skin Responses) som led i ett större projekt, där meditationens inverkan på det autonoma nervsystemet undersöktes. Man fann en signifikant minskning av antalet GSR under meditation jämfört med vanlig vila. Hos en kontrollgrupp som bara fick sluta ögonen utan att meditera, inträffade ingen förändring. Det gjordes även studier på meditatörer, då de inte mediterade. Det visade sig dels att deras GSR tillvandes snabbare för starka hörselintryck, dels att de hade en lägre frekvens av spontana GSR än kontrollpersonerna. (De kunde lättare avskärma sig från ljudet precis som en person som är lugn och utvilad kan stå ut med oväsen lättare än en stressad och spänd person. De reagerade allt mindre starkt för var gång ljudet kom, medan de icke-meditierande reagerade med lika starka utslag varje gång de hörde ljudet.) Dessa sistnämnda resultat antyder att meditationen kan ha långtidseffekter.

Effekten av meditation på narkotikabruk har även varit föremål för studium. Ett par amerikanska undersökningar (Winquist, 1969, och Benson och Wallace, 1971) visar att åtskilliga narkomaner som börjat

med transcendental meditation har slutat använda narkotika. Båda undersökningarna baseras dock på ett snedvridet urval. De omfattar nämligen bara dem som flera månader efter meditationsstarten fortfarande höll på med meditationen — de som fallit bort finns inte med i det redovisade materialet.

Mitt eget experiment har varit ett försök att följa de mediterande narkomanerna från det de börjar meditera samt att ha en kontrollgrupp av icke-meditierande narkomaner för jämförelsens skull. För att experimentgruppen och kontrollgruppen skulle bli så lika som möjligt med avseende på narkotikavanor delades samtliga personer, som stod till förfogande, i två kategorier, den ena bestående av i huvudsak haschrökare (12) den andra av sådana som under de senaste sex månaderna (december 1970 — maj 1971) mer än 10 ggr använt tyngre narkotika, nämligen LSD, centralstimulantia och opiater (8). Vardera kategorin delades sedan upp slumpmässigt i två halvgrupper, där den ena fördes till experimentgruppen, E, och den andra till kontrollgruppen, K. På så sätt kom båda grupperna att innehålla 6 "lättare" och 4 "tyngre" missbrukare.

Båda grupperna bestod av 7 pojkar och 3 flickor i åldern 17—24 år. 5 i vardera gruppen hade varit straffade för narkotikabrott. 6 respektive 4 hade haft gulst och vårdats för narkotikabesvär. Debut för haschrökning hade i genomsnitt skett 1967—1968; debut för centralstimulantia, LSD och opiater låg något år senare. I båda grupperna hade cirka hälften injicerat.

Under en första period på tre månader (1 juni — 1 september 1971) fick experimentgruppen meditera, medan kontrollgruppen erbjöds samtalsterapi med mig. Under andra

perioden (1 september — 1 december) började även kontrollgruppen att meditera, och den perioden får därför betraktas som en uppföljningstid, då långvarigheten hos effekterna från första perioden studerades.

Se fig. 1!

E = experimentgrupp, K = kontrollgrupp, vardera bestående av 10 personer. Punkterna M1, M2 och M3 betecknar tre mätstillfällen, då försökspersonerna utfrågades av mig. Syftet med studien var inte enbart att mäta meditationens effekt på narkotikavanorna utan också att studera andra psykologiska och sociala variabler för att få en bild av dessa personers allmäntillstånd. Mätningar gjordes av följande:

1. Narkotikavanor.
2. Arbete och fritidssysselsättningar.
3. Självförtroende, stabilitet, anpassning (enkät, självskattningsschema).
4. Anxiety, extroversion (enkät, attitydfrågeformulär).
5. Spänning, hämning, slapphet (observation utifrån medels skattningsschema).
6. Egenhändigt författade utlåtanden om subjektiv upplevelse av meditation en vecka efter påbörjad meditation.

Behandling

Experimentgruppen fick lära sig den transcendentala meditationens teknik omedelbart efter första mätomgången, M1. Samtidigt fick de veta vilka de fysiologiska effekterna av meditation anses vara. Meditationen förklarades även vara ett medel att lösa upp stress och spänningar. Någon påverkan på försökspersonerna att inte använda narkotika förekom inte, förutom uppmaningen att hålla upp med narkotika 5 dagar före "initieringen" för att inte drogpåverkan skulle hindra en rätt start av meditationen.

Inlärandet skedde under 4 dagar, cirka 2 timmar om dagen, och följdes upp med kontroller på cirka en halvtimme en gång i veckan under den första månaden. I övrigt lämnades experimentgruppens personer åt sig själva under den första tremånadersperioden och tillsades att meditera 20 minuter morgon och kväll. Veckan 18—25 juni deltog dock 9 av de 10 i en resa till Danmark för meditation tillsammans med andra mediterande ungdomar.

Kontrollgruppen träffades under den första tremånadersperioden re-

Fig. 1.

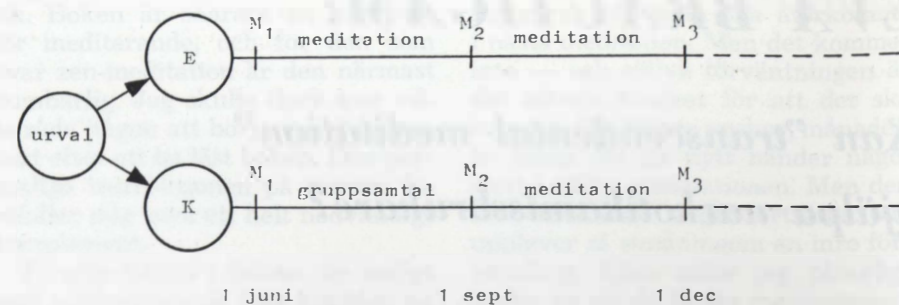

Fig. 2. Haschbruk (ggr/månad och person)

	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov
Experimentgrupp	19,2	0,6	1,2	3,0	5,2	6,1	6,1
Kontrollgrupp	20,5	18,1	18,4	18,2			

Fig. 3. Bruk av LSD, centralstimulantia, opiater (ggr/mån och person)

	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov
Experimentgrupp	2,4	0,0	0,4	0,2	0,6	1,3	0,8
Kontrollgrupp	3,0	4,5	6,1	6,8			

gelbundet varannan vecka cirka 4 timmar per gång för gruppsamtal. Till dessa träffar infann sig regelbundet 6—7 personer. Av de 10 var det 3 som inte kom någon gång. Gruppsamtalen utformades enligt client-centrerad modell med minimal styrning från terapeutens sida. I stället försöktes att skapa en miljö av värme och acceptans så att deltagarna spontant skulle våga öppna sig för sina problem. Någon påverkan för att få deltagarna att sluta med narkotika förekom inte heller här.

Efter andra mätomgången, M2, fick även kontrollgruppen lära sig meditationstekniken, och 6 av de 10 började då omedelbart. Under den andra tremånadersperioden anordnades regelbundna träffar 2 gånger i månaden för meditation och samvaro. Vid 2 tillfällen företogs också weekendutflykter till en sommarstuga. Dessa träffar var öppna för båda grupperna, och 10—12 personer deltog.

Inläringen av meditationstekniken ägde rum på Malmö meditationsscenter, som drivs av Student International Meditation Society.

Resultat

Det genomsnittliga bruket av hasch var cirka 20 gånger i månaden för både experimentgruppen och

kontrollgruppen, innan experimentet började. Se fig. 2! Under första månaden, juni, sjönk experimentgruppens genomsnitt till 0,6 ggr i månaden och steg sedan till 3,0 i augusti, medan kontrollgruppens genomsnitt låg kvar i stort sett oförändrat, dock med en viss minskning, vilket förklarades av att 2 i kontrollgruppen spontant slutade med narkotika (vilket skedde ganska tidigt i behandlingen så att effekten av samtalsterapi kan ifrågasättas). Experimentgruppens förändring från maj till tremånadersperioden juni—augusti är emellertid signifikant bättre.

Under den andra perioden, september—november, steg experimentgruppens värden ännu något, och de föreföll att stabilisera sig kring ett medelvärde av 6 ggr i månaden. Av de 10 personerna var det 2 som under hela sexmånadersperioden höll sig helt fria från narkotika. Å andra sidan var det en som aldrig började meditera ordentligt och inte var narkotikafri någon månad. Vid sexmånadersperiodens utgång kunde 6 av de 10 betecknas som regelbundna mediterare med ett haschbruk på cirka 3 ggr i månaden. De 4 som inte mediterade hade ett genomsnitt på 11 ggr i månaden med en ökande tendens.

Även vad gäller bruket av tyngre narkotika är experimentgruppens värden bättre. Se fig. 3! Skillnaden är dock ej signifikant ($p < 0,10$) men man bör då ha i minnet att i vardera gruppen var det bara 4 personer som överhuvud taget använde tyngre narkotika vid experimentets början. Även här märker man en ökande trend efter juni månads nollvärde för experimentgruppen.

I kontrollgruppen var det 5 personer som började meditera på allvar under den andra perioden, och deras värden för narkotikabruk följde samma mönster som experimentgruppens 3 månader tidigare.

Som sammanfattning kan man säga att meditationen haft en omedelbar korttidseffekt på haschkonsumtionen och att den, understödd av sociala kontakter med andra meditatörer, har effekt på längre sikt. Att meditation skulle ha samma effekt på tyngre narkotika har inte kunnat visas, men resultaten antyder att det skulle kunna vara så.

Arbete och fritid

En tredjedel av försökspersonerna i båda grupperna var arbetslösa under större delen av undersökningsperioden. Någon trend mot minskad arbetslöshet kunde inte iakttas. Men arbetslösheten var med stor sannolikhet konjunkturbetonad.

Fritidssysselsättningsarna med stor övervikt för musikintresse låg oförändrade kvar. Experimentgruppens umgänge med narkotikamissbrukare minskade som väntat, och spontant rapporterade de att de blev mer aktiva och orkade göra fler saker på fritiden. Många omtalade också att de blev mer selektiva t. ex. vid val av TV-program och litteratur.

De psykiska variablerna

Någon tendens till ökad inåtvändhet som följd av meditationen framkom inte, utan båda grupperna förblev i det avseendet relativt oförändrade, liksom i fråga om variabeln självförtroende.

En signifikant förbättring av variablerna stabilitet och anpassning framkom, vilket anger att experimentgruppen blev mer tillfredsställd med sig själv och sin situation. I samma riktning pekar den minskade oron, som bedömts både av den enskilde själv (variabeln anxiety) och av psykolog och psykiater (variablerna spänning, hämning och slapphet).

Några av försökspersonerna visade extremt rastlöst beteende i början. I kontrollgruppen försvårade

detta den terapeutiska situationen och gjorde det svårt att få den koncentration som behövs för terapeutiska samtal. Utlåtanden om meditationen så som den subjektivt upplevts efter en vecka visar genomgående en förhöjd livskänsla, positivare kontakt med andra människor, ökad energi och minskad rastlöshet. Här följer tre exempel på utlåtande:

— Jag tycker det har blivit mycket roligare att leva. Vaknar tidigare på morgnarna och är då även pigare. Humöret är jämnare för jag skrattar mycket mera och är något vänligare i mina attityder gentemot mina medmänniskor. Jakten efter någonting att göra kan man säga har fullständigt avtagit. Min ambition har stigit, utom när det gäller narkotika, som jag nästan glömt att den finns. För övrigt är allting coolt.

— Efter en veckas meditation börjar jag känna att något nytt kommit in i mitt liv. Jag kan inte minnas att jag känt något av den rastlöshet jag brukar ha, och jag börjar ana en ny känsla för livet. Jag har sedan en vecka tillbaka löst ganska många problem som jag inte klarat av tidigare. Andra effekter av meditationen är t. ex. ökad energi, bättre sömn.

— Jag får ut något av meditationen som jag inte får ut av något annat. Känner mig starkare, går på uppgifter, som skulle kunna vara tråkiga, med större glädje. Känner inget behov att ta några droger. Blivit lugnare och fysiskt starkare.

Orsakssamband

Uppfattningen att otillfredsställelse i vid mening kan vara en orsak till narkotikamissbruk är allmänt omfattad — likaså att narkotikabruk skapar otillfredsställelse. Det skulle alltså föreligga en ond cirkel (jmf. Gustavsson, 1969; SOU 1969: 52). I undersökningen visades att meditationen hade en effekt på bruket av hasch. Det kan ha varit fråga om en direkt, subjektiv effekt genom att själva meditationen har upplevts som skön och alltså genom lustupplevelsen kommit att utgöra ett positivt alternativ till hasch. Utlåtanden i den riktningen gjordes informellt av försökspersonerna. Det kan också ha varit fråga om en indirekt, objektiv effekt genom att meditationen faktiskt påverkat spänningsnivån och otillfredsställelsen. Detta senare antagande får visst stöd av resultaten av de fysiologiska undersökningarna samt av de skriftliga utlåtanden som gjordes redan efter en veckas meditation.

Att otillfredsställelsen minskade kan ha berott på en direkt fysiologisk påverkan på psyket, orsakad av meditationen, eller varit en sekundäreffekt av det minskade narkotikabruket. Med den uppläggning som detta experiment haft, går det inte att avgöra var i cirkeln som meditationen gått in. För att belysa denna fråga kan man göra exempelvis en studie av meditationens effekt på icke-narkomaner.

Några personliga reflexioner

Under de senaste tio åren har det inom psykologin växt fram ett allt större intresse för de inre, potentiella möjligheterna hos människan. Medan man tidigare ägnat sig åt vad som utmärker den sjuka människan och hur hon kan botas, börjar man nu alltmer rikta intresset på vad som är utmärkande för den friska, självförverkligande människan och vad som befrämjar hennes inre växande. Den riktning inom psykologin som ägnar sig åt detta, kallas humanistisk eller transpersonell psykologi och har sitt ursprung i USA med föregångare som Maslow, Rogers, Shostrom och Goldstein. En grundläggande tanke är att det inom varje människa finns en skapande, drivande kraft mot utveckling och mognad, och om den inte tillgodoses, skapas psykiska spänningar. Ett självförverkligande kan karaktäriseras med sådana egenskaper som förbättrad verklighetsuppfattning, ökad acceptans av sig själv och andra med ökad förmåga till kärlek, förhöjd livskänsla och livsglädje, spontanitet och kreativitet, självständighet med ökad tendens att söka normer och värderingar inom sig i stället för utanför sig själv.

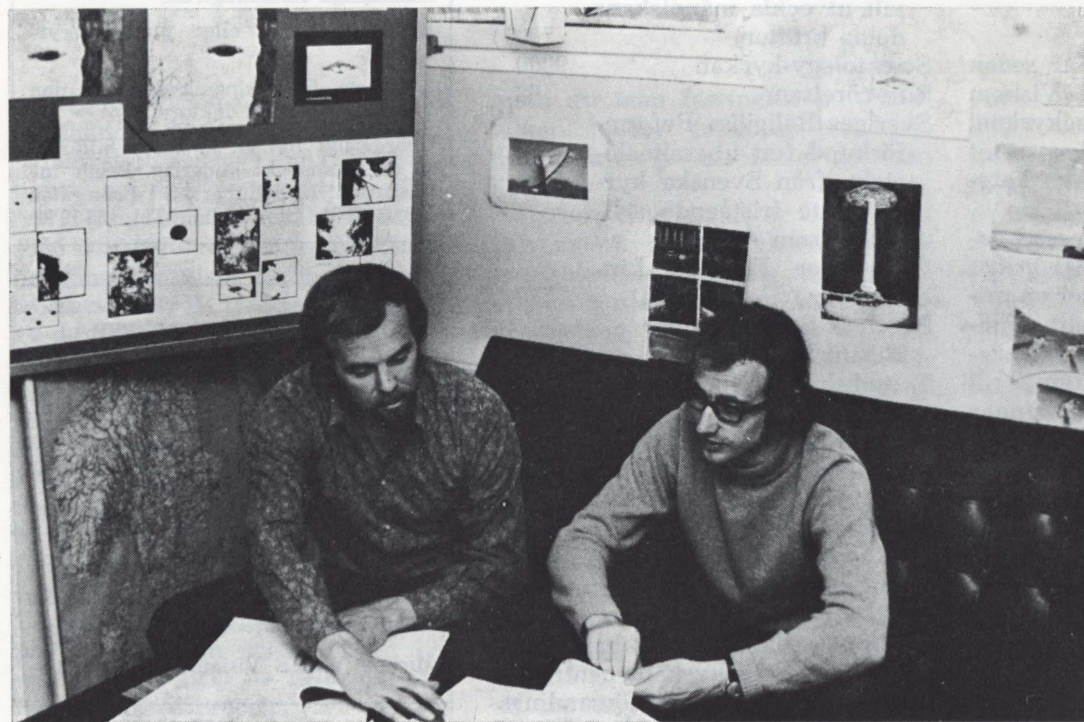
Det är av vikt att poängtera att självförverkligande inte är något slutgiltigt utan en process som pågår mer eller mindre hela livet ut. I bland kan denna livskraft eller drift mot utveckling och mognad hämmas av vad man inom psykologin kallar försvarsmekanismer, som uppträder för att skärma av vårt undermedvetna från vårt medvetna samt skydda oss från sådana informationer utifrån som inte passar in i vår bild av oss själva. Därmed förhindras en fullgod kommunikation såväl inom oss som med andra. Terapins uppgift är då att hjälpa människor att släppa något av sina försvar så att de därigenom förstår sig själva bättre. Man kan se terapeuten som en katalysator som väcker till liv

Forts på sid 17

EN SAMMANSLUTNING SERIÖSA UFOLOGER:

Göteborgs Informations Center för Oidentifierade Flygande Föremål

REPORTAGE BERTIL NILSSON

Björn Högman (t. v.) och Sven-Olof Fredrikson förbereder en ny artikel i GICOFF-Information.

Denna bild är tagen i klubblokalen, Sävadalen, liksom de tre på nästa sida med Björn och Siv Högman.

De flesta svenska UFO-föreningar har anslutit sig till UFO-Sverige, som f. n. har över 40 medlemsgrupper, men några har valt att stå utanför riksorganisationen, och den mest kända av dessa är G.I.C.O.F.F.

Det var 1969 som Björn Högman, då medlem i en UFO-förening i Göteborg, ansåg att han hade egna, bättre idéer om hur allvarlig UFO-forskning borde bedrivas i vårt land, och tillsammans med sin fru Siv, Sven-Olof Fredrikson samt några andra intresserade bildade han en ny grupp, som från början blev mycket aktiv.

G.I.C.O.F.F. har nu omkring 150 personer anslutna, spridda över hela landet. Ja, det finns även några medlemmar i de nordiska grannländerna. Man utger sex gånger om året tidningen GICOFF-Information, vilken har en redaktion på f. n. nio personer och är en av de två specialtidsskrifter för UFOs som nu utkommer i vårt land. (Den andra utges av

UFO-Sverige och heter UFO-Information.)

Sin kärna på ett 30-tal medlemmar har föreningen i Göteborg. Nära Vallhamra torg i Sävadalen har man en möteslokal, där man träffas varannan tisdagskväll för att diskutera, lämna och läsa rapporter, studera fotografier, jobba med tidningen m. m. Lokalen har blygsamma dimensioner, och fler än tjugo personer kan knappast klämma in sig där samtidigt, om inte rörligheten skall bli alltför begränsad. Några tittar in för en kortare stund. Kärngruppen har en ungdomlig prägel — medlemmarnas ålder varierar mellan 18 och 40 år, och medelåldern torde ligga mellan 25 och 30.

Samtalen rör sig inte enbart om UFOs — man kommer ofta in på rymdforskning, tekniska och meteorologiska problem, parapsykologi, världsåskådningsfrågor och annat.

Ett imponerande dokumentationsmaterial har föreningen fått ihop.

Det finns samlat i en mängd pärmar, där klipp sitter prydligt monterade i plastfickor. Genom abonnemang hos AB Pressurklipp får man in vad tidningar i hela landet skriver om "tefaten" och kompletterar detta med egna undersökningar så långt de ekonomiska resurserna räcker. Ekonomin är naturligtvis en svårighet för en liten och ambitiös förening. Medlemsavgifterna räcker inte till för att täcka alla utgifterna, utan man får lita rätt mycket till frivilliga bidrag därutöver.

En ansenlig samling UFO-litteratur finns tillgänglig genom att villiga medlemmar skänkt böcker. Föreningen byter också tidning med UFO-klubbar över hela världen. De flesta av de utländska bladen är engelskspråkiga, men det finns också en del på t. ex. spanska och portugisiska. Många UFO-händelser rapporteras från bl. a. Brasilien och Australien, såsom berättelser om humanoider, alltså människoliknande va-

relser som bemannar eller medföljer de främmande farkosterna.

Alla G.I.C.O.F.F:s medlemmar har naturligtvis gemensamt ett stort intresse för UFO-fenomenet, men det förekommer bland dem många olika uppfattningar och tolkningar. En avsikt med föreningens verksamhet är att jobba fram ett bra underlag för vettiga bedömningar. Frågeformulär sänds till dem som säger sig ha sett "flygande tefat", och hos många av observatörerna gör man personligt besök. Föreningen har kontakt med meteorologer, satellitkännare, en kärnkemist, en biolog och andra experter. Ljusfenomen som kan misstänkas vara störande raketsteg kollas med en person som har tillgång till alla data för satelliter. På det sättet har föreningen t. ex. slutit sig till att de ljus som iakttogs på många platser den 1 januari i år var ett ryskt raketsteg. När man misstänker radioaktivitet på marken, där en farkost uppges ha landat, lämnar man jordprov till undersökning på Chalmers tekniska högskola.

Det är ingen tvekan om att de flesta UFO-intresserade hyllar teorin att UFOs är farkoster från andra planeter, förda eller hitsända av intelligenta, människoliknande varelser. Men det finns alternativa hypoteser — en av de mest fascinerande är den att det är fråga om tidsresenärer: besökare från framtiden — en klassisk science fiction-idé.

Ja, de gåtfulla, undflyende tefaten har blivit föremål för många hypoteser, mer eller mindre troliga eller befängda. Det är naturligtvis viktigt att man närmar sig problemet på ett sakligt och förutsättningslöst sätt — och det är det som G.I.C.O.F.F. försöker göra.

Intresset för UFOs tycks öka världen över. Många upplysningar kommer in till privata UFO-grupper i olika länder. Däremot får ju FOAs "UFO-undersökare" Tage Eriksson inte många rapporter, vilket är helt naturligt med tanke på hans kända negativa inställning. I stället vänder sig observatörerna till de privata grupperna, inte minst G.I.C.O.F.F., där de blir bemötta med ett allvarligt intresse.

Myndigheternas attityd till UFOs är ett problem som alltid dyker upp under diskussion med "ufologer". De UFO-intresserade, som känner till vad för slags rapporter och undersökningar som finns, är uppriktigt förvånade över myndigheternas nonchalans och har svårt att fatta att dessa inte inser problemets vikt. De ställer sig frågan om det kan fin-

nas starka intressen som vill hemligstämpla alla uppgifter om utomjordiska rymdfarkoster, och i så fall varför. Vet myndigheterna i själva verket mer än de vill låta påskina? Är deras nonchalans ett spel för att dölja något för allmänheten? Är de rädda för att folk skulle bli skrämde, om fakta presenterades? Knapast. Inte i vår tid med så många skrämmande ting: krig och död, kärnvapenhot etc. Snarare är det väl så att rymdfarkoster av utomjordiskt ursprung är något som inte passar in i den godtagna världsbilden och därför är mycket svårt att acceptera för bl. a. myndighetspersoner och vetenskapsmän.

I denna situation, där myndigheterna och "vetenskapen" inte tar mycket notis om fenomenet "flygande tefat", har de UFO-intresserade inget annat att göra än fortsätta byg-

ga upp ett dokumentationsmaterial, fortsätta ett objektivt studium. Och så gör man i G.I.C.O.F.F.

På informationer från G.I.C.O.F.F. bygger följande artiklar i Sökaren:

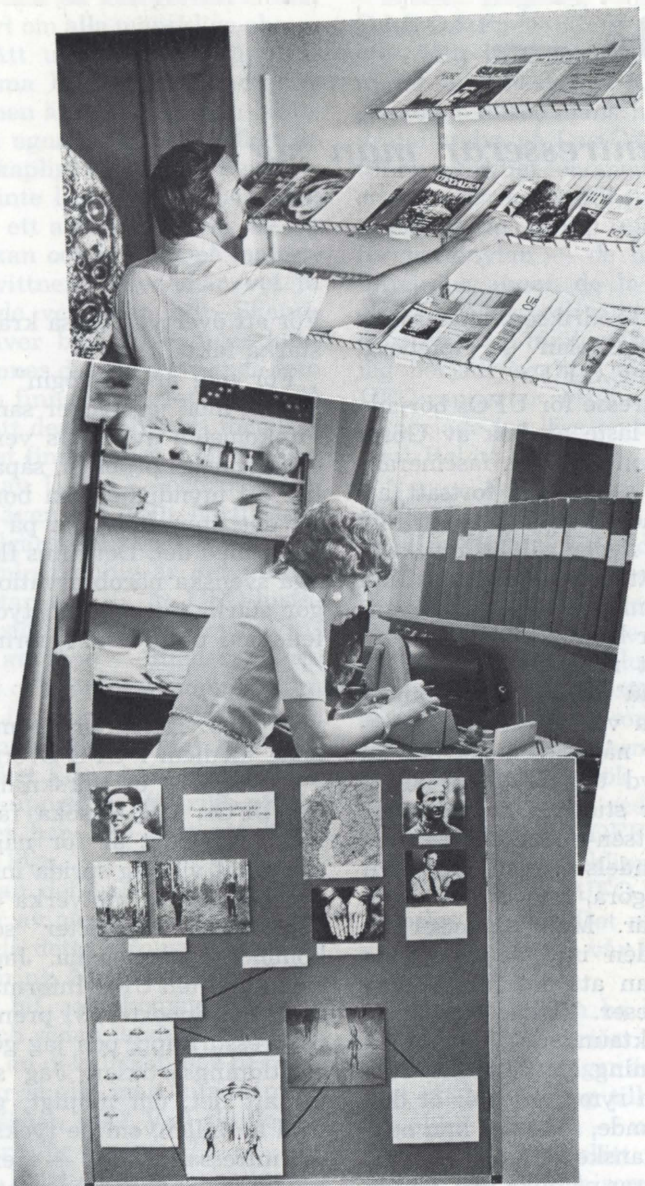
Nr 8, 1970: fallet med de finska skidåkarna Heinonen och Viljo, som stötte på en rymdfarkost, ur vilken en liten människoliknande varelse steg ut.

Nr 4 och nr 7, 1971: undersökning av Anten-fallet (till stor del G.I.C.O.F.F.-material).

Nr 10, 1971: redogörelse av G.I.C.O.F.F:s ordförande Björn Högman för Lars Thörns och familjen Abrahamssons upplevelser.

Nr 5, 1972: undersökning av "pollenkungen" Gösta Carlssons berättelse med bl. a. gammalt flygfoto som stöder Carlsson.

G.I.C.O.F.F:s adress är Ahrenbergsgatan 14 A, 416 73 Göteborg, tel. 031 - 25 62 07.

UFOs —

varför intresserar man sig för det?

Sven-Olof Fredrikson, studerande vid Socialhögskolan i Göteborg, medlem i G.I.C.O.F.F.:

— Mitt intresse för UFOs började med att jag läste en bok av Gösta Rehn och fann det hela fascinerande. När jag sedan har fortsatt att studera ämnet, har jag tyckt mig finna att det ligger väldigt mycket i många av vittnesberättelserna. Man måste misstänka att det finns ovanliga realiteter bakom.

Min avsikt med UFO-studiet är att försöka få kunskap. Jag anser mig inte veta vad de "flygande tefaten" är för något, och jag har en kritisk attityd till de olika fallen. Jag vet efter studium av litteratur och de på-platsen-undersökningar av svenska händelser, som jag varit med om att göra, att UFO-fenomenet finns där. Men jag anser att rymdskeppsidén inte är den enda tänkbara, utan att det finns alternativa hypoteser. Vi har ännu alltför litet faktaunderlag för en bestämd bedömning. Det förefaller som om hypotesen rymdfarkoster är den mest närliggande, men det kan också vara så kanske, att olika UFO-fall får förklaras på olika sätt, en del som feltolkningar av vanliga fenomen, såsom väderballonger, flygplan, konstgjorda satelliter, molntappar, planeter m.m., andra som psykologiska eller parapsykologiska fenomen, åter andra som medvetna lögnen m.m. Sen finns ju också helt fantastiska tolkningar, t. ex. att UFOs är tidsresenärer, som tar sig över till vår tid från framtiden eller från det förgångna — en gammal science fiction-idé.

Även om rymdskeppshypotesen förefaller vara den mest troliga, kan det mycket väl hända att den till sist, när vi fått tillräckliga kunskaper om fenomenet, visar sig felaktig.

UFOs bör studeras noggrant och kritiskt. Teorier om dem är en sak, att lägga fram fakta som kan accepteras av kritiska personer, vetenskapsmän, myndigheter, är en helt annan. Enligt den världsbild som folk i allmänhet har, är farkoster från andra världar något otroligt.

För att övertyga dessa krävs väldigt starka fakta.

För mig är "ufologin" endast en hobby, men jag tycker samtidigt att förekomsten av UFOs verkligen är ett allvarligt problem, såpass allvarligt att myndigheterna borde se till att det finns folk som på heltid arbetar med det. Det finns flera märkliga svenska närobservationer, som gör starkt intryck och tyder på ett fenomen utanför det normala.

*

Anders Liljegren, gymnasieekonom, medlem i UFO-Sverige:

— Jag har ett forskningsintresse för UFOs, vill försöka få reda på vad fenomenet är för något. Och samtidigt vill jag sprida information i ämnet för att motverka de många missvisande uppgifter som förekommer i massmedia. Jag arbetar för tidskriften UFO-Information med svenska rapporter; vi prenumererar på pressurklipp, och jag gör referat av tidningsartiklar. Jag ser också till att det, om möjligt, görs kontroll av fallen, om de tycks tillräckligt intressanta. Ofta — t. ex. när det är fråga om närobservationer — ringer jag själv upp vittnena och talar med dem.

Jag tycker att det brister i intresset för dokumentation hos ufologerna. Det räcker inte med att bara prata; man måste ha ett bevismaterial att visa upp. För att kunna göra grundliga och värdefulla utredningar av betydelsefulla fall anser jag det viktigt att det upprättas samarbete med alla som är intresserade. Man kan ju åstadkomma åtskilligt även utan större ekonomiska resurser. Jag tror att det inom UFO-Sverige finns många som skulle kunna göra goda insatser. Vi borde skicka ut frågeformulär till medlemmarna för att se vilka människor som finns inom organisationen, vilken utbildning och vilka intressen de har samt hur mycket tid de kan anslå till UFO-arbete. Sedan kunde man plocka ihop speciella grupper, som sattes i arbete med olika uppgifter. — Självt är jag som dataoperatör mycket intresserad av idén att

lägga in UFO-data i en datamaskin och studera dem statistiskt. Men för den saken fordras pengar.

Vad de flygande tefaten är? Jag håller alltså på rymdskeppshypotesen men är samtidigt ganska kritisk mot den. Det är tveksamt om man kan förklara alla UFO-händelser som rymdskepp. Det finns även andra hypoteser, t. ex. tidsresenärer eller besökare från andra dimensioner. John Keel pratar om ultra-terrestriella varelser, alltså varelser som lever i världar som finns här i vår närhet men som vi inte kan se. — Fenomenet UFOs är förbryllande, och endast fortsatt forskning kan ge oss kunskap.

*

Johan Martin-Löf, civilingenjör, Svenska Rymdaktiebolaget:

— För några år sedan ägnade jag mig litet åt studier av UFO-litteratur, och jag skrev om UFOs i Ny Teknik och När Var Hur. Men numer har jag ett mycket förstrött intresse för detta ämne. Något viktigt problem tycker jag inte de "flygande tefaten" är — och det är absolut ingenting att uppvakta regeringar eller FN om.

Jag tror att UFOs inte utgör ett enda fenomen utan **många olika**. Förklaringarna varierar antagligen från det triviala till det psykopatologiska.

Inom det här området finns ju i stort sett ingenting annat än vittnesuppgifter att tillgå, och sådana är inte mycket att grunda en uppfattning på, eftersom människan är opålitlig som observatör, i synnerhet i stressstillstånd. Man vet t. ex. från trafikolyckor att olika vittnen kan ge mycket olika versioner av vad som hänt — ingen av dem ljuger, alla gör sitt bästa, men vittnesmålen stämmer inte överens. — UFO-iakttagelser har många gånger gjorts av oförberedda människor, som kanske dessutom blivit uppskrämda. Deras vittnesuppgifter måste mötas med betydande skepsis.

Självt har jag inte talat med något vittne, utan jag grundar min

bedömning på läsning av litteratur: tidningsklipp, Rehns bok, Condon-rapporten. Jag kan inte säga att jag bedrivit någon kvalificerad läsning, men jag har försökt följa med och få del av aktuella nyheter.

Någon har sagt att vår tid har en tendens att präglas av en temporal provinsialism: vi glömmer bort att det kommer att finnas även en det 21:a århundradets vetenskap, som kommer att se tillbaka på vår tid som någonting relativt utvecklat. Det finns mystiska ting, som vi inte begriper oss på men som kanske kommer att vara förklarade om 100 eller 200 år. Intressanta fall som nämns i Condonrapporten är sådana där bilar sägs ha fått motorstopp, då UFO varit i närheten. Det tyder på ett elektromagnetiskt fenomen — kanske plasmafysiken om 100 år kan förklara dessa nu förbryllande händelser.

Jag tycker rymdskeppshypotesen är intressant och fantasieggande — men inte särskilt trolig. Det har inte lagts fram några starka indicier för den. — Vid färder i universum skulle det bli fråga om oerhörda avstånd och tidrymder. Visserligen skulle man enligt relativitetsteorin göra stora tidsvinster vid hastigheter nära ljusets, men problemet är då att uppnå så höga hastigheter. Och jag finner det inte särskilt troligt att det existerar någon verkligt revolutionerande framdrivningsprincip, som intelligenser på andra planeter skulle ha upptäckt.

Jag är positivt inställd till forskning på det här området men tror att möjligheterna att åstadkomma några väsentliga genombrott är små. Det skulle också bli mycket dyrt att göra en helhetssatsning på detta, och det finns nog andra forskningsprojekt som är viktigare.

*

Ewert Mårtensson, psykolog, medlem i UFO-Sverige:

— Jag har alltid samlat på saker — bl. a. samlade jag på tidningsurklipp om flygande tefat. Och så blev jag intresserad av att få veta vad det var för individer som såg UFOs — och även vilka skeptikerna var. Numer ägnar jag rätt mycket tid åt UFO-frågan. Jag läser en hel del i ämnet och deltar i arbetet i UFO-Center, Jönköping, där jag är studieledare, och jag är — som betecknare — med i UFO-Sveriges expertgrupp.

Det är ju helt riktigt som Johan Martin-Löf säger, att människan är en opålitlig observatör. Men man

kan ändå inte så kategoriskt uttala sig negativt om alla mänskliga observatörer. Att utan närmare upplysningar döma bort och omyndigförklara vittnen är att i viss mån blottställa sina egna fördomar, vilket är att vetenskapligt döma bort sig själv. Den som inte lyssnar, han hör inte!

Jag har ett allmänt intryck av att man nog kan och bör tro på majoriteten av vittnena. Men man vet ju inte vad de verkligen sett. Skeptikerna kräver bevis. De säger kanske att funnes det bara ett enda foto — men nu finns det ju foton, och då säger de att dessa kan vara förfälskningar. Det finns enligt uppgift även fragment av UFOs — och då bortförklaras även det. Allt bortförklaras av vulgärskeptikerna.

Enligt min mening är det viktigt att vi slutar skratta åt UFO-historier och i stället lyssnar till vad vittnena har att säga — funderar över problemet och försöker komma fram till fakta. Jag har inte träffat många vittnen, men de jag talat med har varit mycket klara i sin uppfattning och deras uppgifter ofta rika på detaljer. Det har inte gått att beslä dem med lögn.

Visst kan det vara fråga om feltolkningar av något de sett. Men jag finner ändå detta otroligt som generell förklaring. När de ser något som liknar en bil, som kommer farande i luften och sedan landar i närheten — så som en del vittnen har berättat om — hur skulle man kunna misstolka en sådan sak? Vad skulle det kunna vara för fenomen?

Det är klart att man skall vara kritisk, men man får inte driva kritiken till vansinne. Kritiken får inte ha ett egenvärde. Man måste vara öppen och fördomsfritt lyssna till vittnens berättelser. Den som skratrar eller slår bort det hela när ju aldrig en lösning — annat än möjligen av en ren slump.

För min del tror jag att en del UFOs är rymdfarkoster. Jag kan inte förstå vad det skulle vara annars. Många rapporter är mycket bestickande. Ofta är vittnena människor som knappast har haft någon idé om rymdfarkoster — förrän de träffat på en — och sedan sitter de och berättar om detaljer som stämmer med många andra fall från andra delar av världen.

Min egen erfarenhet av UFOs är egentligen för liten för att jag skall kunna bilda mig en säker uppfattning, men jag har ett bestämt intryck av att det är fråga om besökare från rymden.

*

Björn Högman, ordförande i G.I.C.O.F.F.:

— Mitt UFO-intresse föddes 1967 under en semester på Kanarieöarna. Jag blev tillsammans med ett hundratal andra på Las Canteras vittne till ett märkligt fenomen. Det var tre enormt starka strålkastarljus, som uppförde sig väldigt underligt ovanför vattenytan — de hade en liten luftcirkus, innan de la sig på linje efter varandra och rusade iväg tvärs över ön. Den upplevelsen gjorde att jag började se litet allvarligare på UFO-rapporter i tidningarna. Och så började jag läsa en del litteratur, först Rehns böcker.

Numer är UFOs praktiskt taget mitt enda fritidsintresse — ja, det tar alldeles för mycket tid. Det är så väldigt mycket som skall skötas om med föreningen och med tidskriften. Det mest tidskrävande och det som jag anser är det absolut viktigaste i vårt arbete är vittnesundersökningarna: ringa till folk, som sett "tefat" skicka ut rapportformulär, ibland göra personligt besök hos vittnen och sedan skriva ut redogörelser för vår tidskrift, GICOFF-information.

Hos AB Pressurklipp, Stockholm, abonnerar vi på UFO-klipp ur den svenska pressen. Det abonnemanget är grundvalen för vår bevakning av UFOs.

Detta skall man ha klart för sig: för dem som seriöst sysslar med UFO-undersökningar är det nödvändigt att ha tillgång till experter inom olika områden — utan den hjälpen står man sig slätt. Inom vår förening har vi folk som sysslar med meteorologi, astronomi, kärnkemi, biologi, och fototeknik, och genom våra satellitexperter har vi tillgång till satellitprognoser från Science Research Council i England.

Inom G.I.C.O.F.F. angriper vi UFO-problemet så förutsättningslöst som möjligt. Vi vill inte bevisa något utan sakligt undersöka ett egendomligt fenomen. Men under de fyra år jag sysslat med den här saken har jag fått en personlig uppfattning. Den litteratur jag läst och de samtal jag haft med vittnen har gett mig ett starkt intryck av att det ligger någonting verkligt bakom sådana här rapporter. Det stora flertalet UFO-vittnen har på mig gjort intrycket att vara uppriktiga och tillförlitliga. De tycks berätta, enkelt och naturligt, vad de har sett. Ibland förekommer felbedömningar av avstånd eller föremål; en del "UFO-vittnen" har i verkligheten sett planeten Venus eller meteoriter, några har sett strålkastarljus från flygplan

som förbereder landning. Men det tycks ändå finnas en kärna av betydelsefulla, svårförklarliga iakttagelser — och jag lutar för min del åt att det är fråga om besökare från planeter i andra solsystem.

Myndigheterna nonchalerar UFO-problemet, vilket är egendomligt och beklagligt, men UFOs tas ändå på mer allvar nu än tidigare. Glädjande är att UFO-frågan har kommit upp i FN. Ugandas ambassadör Ibingira höll i november förra året ett tal inför FN:s 26:e möte, och man kan hoppas att detta är inledningen till ett FN-intresse för UFOs.

Ulf Schenkmanis, redaktör, Sveriges Radio, Karlstad:

— Det lilla UFO-intresse jag har hänger samman med ett allmänt intresse för science fiction. Jag är fascinerad av **möjligheten** att vi har besök av utomjordiska farkoster och av att spekulera kring denna möjlighet. Jag kom först in på ämnet i egenskap av bokrecensent för en värmländsk tidning, och min beläsenhet på området inskränker sig i stort sett till Rehns två böcker. Jag uppfattar Rehn som objektiv och pålitlig, och när jag läser honom, blir jag rätt övertygad om att det rör sig om rymdfarkoster. Jag kan säga att jag skulle **vilja** tro att UFOs är besökare från rymden. Men vad de verkligen är, det vet jag ju inte. Adamskis uppgifter om resor i flygande tefat m. m. betraktar jag som rena falsarier.

Anders Gernandt, riksdagsman:
— Som kommunikationsinriktad tekniker och politiker intresserar jag mig för allt från rulltrappor till flygande tefat... men, allvarligt talat, för mig sammanhänger UFO-frågan med de många intressanta spörsmålen som rör intelligent liv i universum, hur universum fungerar etc. Bland de många slagen av UFO-iakttagelser, som förefaller onaturliga efter våra vanliga begrepp, kan finnas en kärna av verklighet, kanske tekniska konstruktioner av icke-jordiskt ursprung... Men vad människor än har tyckt sig iakttä, så har det ofta inneburit en **kännbar** upplevelse för dem. Och det minsta vi, som ännu inte har sett något, kan göra, är väl att inte göra narr av dem som lägger allvar bakom en UFO-rapport.

Mitt intresse för UFOs har stegrats i samma takt som rapporteringen av iakttagelser har ökat och litte-

ratur i ämnet blivit tillgänglig. Jag varken tror eller vet, men för den som har intresse för allt som rör sig genom luften — även inom det tekniska området — ligger det ju nära till hands att vilja veta vad som orsakar de många UFO-iakttagelserna — om det är fantasi eller verklighet!

Sedan man bortsett från alla de observationer som har vad man kallar "naturlig förklaring" — väderballonger, vanliga flygfarkoster och deras belysningsanordningar, optiska villor genom inversionsförhållanden etc. samt naturligtvis alla falsarier och inbillade observationer — kan det finnas kvar en rest, för vilken jag med viss optimism kan tänka mig flera olika förklaringar, allt ifrån helt materiella vehiklar med högkvalificerad teknisk utrustning till manifestationer av mera esoterisk art. Livet i universum kan ju tänkas fungera inom andra frekvensområden än på den kosmiska lortkula som vi håller på att göra vår jord till. En frekvensglidning mellan synligt och osynligt behöver inte bara vara science fiction. Vad de s. k. humanoiderna beträffar, kan de vara levande, människoliknande varelser, mekaniska eller biologiska robotar, cybernetiska organismer eller t. o. m. esoteriska personligheter...

Om jag som riksdagsman kan göra något för UFO-saken? Hela UFO-frågan är "känslig" — inte minst för en politiker. Jag är helt medveten om detta. Men det minsta som de svenska myndigheterna kan och bör

göra, är att följa de seriösa utredningar som genomförs i andra länder och i någon mån utföra liknande utredningsarbete här. Detta bör kunna göras på deltid av en kunnig fysiker, som dock bör vara verkligt **intresserad** av just dessa frågor. Dessutom bör ett lättillgängligt rapportsystem finnas inom landet. Enklast och billigast kan detta upprättas och underhållas genom att myndigheterna samråder med och ekonomiskt stöder de privata UFO-organisationer och -föreningar som finns i vårt land. Dessa sysslar ju bl. a. med rapportering och intervjuer med UFO-iakttagare.

Nog är UFO-problemet viktigt, men inte är det i nuvarande läge mer betydelsefullt än frågor rörande världsfreden, hungern, sjukdomarna, arbetslösheten och moralen. Men om UFOs innebär besök från rymden av främmande varelser och vår kontakt med dem kunde ge mänskligheten bättre levnadsförhållanden och en inriktning på kommande fredliga och lyckliga förhållanden — då vore UFOs något för människan mycket betydelsefullt!

Anders Gernandt sitter för centerpartiet i riksdagen, där han främst är knuten till försvars- och trafikfrågorna. Han har studerat maskin- och flygteknik och verkat i flygbranschen sedan 1938. Han var flygförare under beredskapstiden 1940–43, därefter provflygare. Som ingenjör har han bl. a. sysslat med kontroll och utprovning av svenska flygrobotar.

Några UFO-tidskrifter

ELDGÅNG PÅ RAIATEA

Harald Bergestam

gitarrer och okuleler. De började sjunga en glad polynesisisk sång, och den tryckta stämningen lättade. Den ena melodin avlöste den andra, och under tiden fylldes bänkarna runt omkring av åskådare.

Men plötsligt — som på en given signal — slutade sången, och alla som var församlade hyssjade åt nykomna åskådare, som pratade högt med varandra. Framme vid den heta stengatan knäböjde i stilla andakt en handfull män. Dessa skulle om en stund visa oss det oförklarliga att gå över heta stenar på bara fötter utan att ta någon skada. Vi kände oss alla gripna. Den syntes så hjälplös, den lilla knäböjande hopen där framme, men samtidigt var det något av trosviss tillbedjan över de böjda ryggarna. Jag vet inte hur länge tystnaden varade, men jag greps av en sällsam visshet att de där framme skulle lyckas.

Stillsamt reste sig gruppen och samlades intill den heta stengatan. Med långa stänger började de dra ut all den ved som ännu inte helt brunnit upp. De bände bland stenarna och vände dem så att de bildade en så jämn gata som möjligt. Detta tog väl omkring femton minuter. Därefter samlades gruppen vid ena kortändan av gatan, och två av de äldste av männen ställde sig vid vardera änden, försedda med långa trädruskor. Under utstötande av höga rop och långa gutturala besvärjelser började de piska stengatan med fem slag av trädruskorna. Sedan drog sig alla samman till ena kortändan, och så kom en grupp infödingskvinnor och förenade sig med männen. I täten för dem gick en ung flicka, vitklädd, och bar två korslagda facklor, högt lyftade över huvudet.

En äldre man, troligen en präst eller hövding, mumlade några ord, och fram till honom vid stengatan steg en yngling. Han skulle tydligen bli den förste att "gå". Den gamle höll sin ena hand om pojken ryggs och den andra lyftad över dennes huvud, och hans låga gammalmansröst tycktes förmanande och rådgivande.

Och sedan går den unge ut över

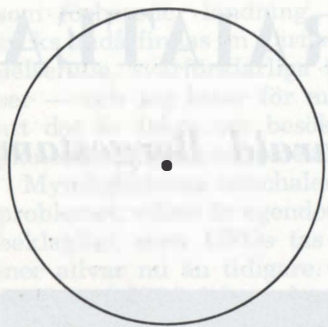
de heta stenarna, lugnt som på en vanlig promenad. Han vänder och kommer tillbaka. Så börjar flera att gå, fram och tillbaka, tysta i början men sedan småpratande med varandra.

I tolv minuter varade det. Sedan ställde de upp för undersökning och fotografering — även av fotsulorna. Jag fotograferade den unge mannen, som inlett eldgången. Hans fotsulor var oskadade. Mitt foto visar en fullt frisk och felfri fotsula.

Men stengatan var het. Hettan kändes på ett par meters avstånd, och pinnar och löv, som jag kastade på stenarna på prov, förkolnade genast.

Följande dag vid tiotiden på förmiddagen gick jag tillbaka till ritualplatsen. Stenarna var fortfarande så heta att värmen kändes på en meters håll. Jag kunde lägga handen på en del av stenarna, men bara för ett ögonblick — sen hettade det till.

Under mina resor i Asien och Söderhavet har jag hört en hel del om magi, om okända krafter och de mest oförklarliga händelser. Jag har sett fakirer utföra sina konster. Men eldvandringen strider mer mot sunt förnuft än det mesta annat hokus pokus jag sett och som ibland kan förklaras med hypnos och telepati. — Kanske finns en "naturlig" förklaring till firewalking. Kanske kan det vara fråga om tricks av något slag — men jag tror inte det. Hela proceduren verkade utomordentligt äkta och allvarlig.

JAGETS GÅTA

Alla har vi nog någon gång blivit så där riktigt stilla att vi vänt uppmärksamheten inåt mot vårt eget väsen och undrat: vad är "jag" egentligen? Vi har märkt att "jag" är — vad vi kan benämna — ett medvetande, ett levande väsen, som "innehåller" en massa "tankar". Men vi har också förstått att vi ingenting väsentligt begriper om jagets natur.

Vi "vet" mycket om universum, om dess lagar och liv. Och vi vet också åtskilligt om oss själva, om den materiella delen av oss. Men om vårt eget inre, om "jaget", äger vi faktiskt ingen egentlig kunskap — trots att "jaget" är just — jag själv!

Jag (SM) började grunna djupt, djupt över Gåtan. Flera dagar i sträck. Det var inte första gången. **Jag** kom fram till att vi alla är jagbildningar i en universell medvetandeocean. . . Säger det er någonting? Nej, kanske inte, ty man kan inte kommunicera riktigt om dessa ting; inget språk finns utbildat om det, naturligt nog, eftersom detta handlar om det som är utan kontur, utan färg, smak och lukt, utan utsträckning i rum och tid.

Jag skrev ett brev i flera exemplar och sände ut det till ett tjugotal svenska personer. **Jag** bad dem hjälpa mig att lösa jagets gåta. Några svarade. Ni finner deras synpunkter här:

Amita Nisatta, svensk buddhistnunnä:

En väsentlig del av Buddhas undervisning, som skiljer den från andra religioner, är **anatta-doktrinen**, läran att ett bestående jag inte existerar.

Det vi kallar människa är sammansatt av sinne och materia, och utöver det kan vi inte hitta något som vi kan beteckna som en odödlig själ, ett bestående jag, som äger

självständig tillvaro vid sidan om sinnet och materian.

Sinnet, som är den viktigaste delen av en varelse, är i grunden en ström av medvetenhet, som kan uttryckas med ordet "tankar" vilka kan beskrivas som ett slags energi. Tankarna och tankeströmmarnas utstrålningar är den mentala världens element som korresponderar med den fysiska världens materiella element. Materien är den synliga formen av osynliga egenskaper och krafter. En varelse är en manifestation av tankekrafter, som i sig själva är i ständig växling.

Finns bakom denna föränderlighet ett "jag"? Buddha svarade — **nej!**

Det existerar bara energi och materia, som i varje ögonblick förändrar sig. Tron på en odödlig själ är endast grundad i känslöstämningar och känsluskäl.

En människa är inget annat än en ständigt pågående process av kroppsliga och mentala fenomen, vilken pågått sedan urminnes tider. Allt detta bildar inte någon verklig, bestående personlighet eller något "jag". Tron på "jaget" är en inbillning, som uppkommit genom människans passionerade **önskan att vara ett jag.**

Vad vi kallar människa är i verkligheten inget annat än en kombination av obeständiga fysiska och psykiska fenomen — en sanning som erkänns av moderna vetenskapsmän.

Men insikten om jagets icke-existens var för Buddha något positivt. Han sa bl. a.: "Lycka är att vara befriad från elakhet, lycka är befrielse från passion, lycka är förlust av all stolthet — alla dessa egenskaper som uppstår av tanken 'jag är'."

Barbro Melander, redaktionsmedlem i Teosofi i Norden:

Vad är "jaget"? — Man skulle kunna säga, att hela vår mänskliga existens rör sig kring den frågan.

Det nyfödda barnet börjar omedelbart träna sina sinnen för att orientera sig i den omgivande världen: se, höra och känna. Det upplever att det är sin kropp. Litet senare i utvecklingen identifierar sig barnet med sina känslor, och därefter upptäcker det **tänkandet** som sitt jag. — Kroppen, känslorna och tänkandet ingår alltsammans i jaget och hjälper oss att leva och fungera i världen.

Vi upplever oss som ett "jag". Men när vi bara själviskt handlar till detta jags förmån, stannar vi i en kravsituation, som är stagnation. Det är när den unga människan upplever en djup samhörighet med en bakomliggande verklighet som något avgörande händer, upptäckten av en djupdimension. De tidigare faserna i jagutvecklingen ger en känsla av en personlig identitet av "lägre" art, som, om den ej tyglas, blir roten till själviskhet och fåfänga. Man önskar för egen del äga allt, avundas andra, vill vara bäst och först. Dessa upplevelser är nödvändiga och viktiga i utvecklingen och syftar till att etablera ett fast personlighetscentrum, vars hölje dock småningom måste genombrytas, så att vi blir ett med det universella livet utan att förlora vårt individuella medvetandecentrum.

Psyket (tanke-känsla) är redskap för den mänskliga anden, liksom handen är psykets redskap (när jag t. ex. hämtar en bok från bokhyllan). "Anden", den inre kärnan i personligheten, kallas av några Kristusprincipen, av andra det "högre självet". Vi kan vara omedvetna om den under många liv, fastän impulser oupphörligen utgår från denna inre källa i form av plötslig inspiration, varm medkänsla, ja i allt handlande som är altruistiskt.

Under ett liv byggs det som kan kallas den "lägre personligheten" upp på grundval av de kontakter

med yttervärlden vi får och de erfarenheter vi gör, men denna lägre personlighet är övergående, den skalas av när vi återvänder till vår innersta kärna. Så blir inte bara kroppen utan även vårt psyke ett redskap för vårt sanna jag, vårt innersta väsen, "anden".

Vår förmåga att uppleva oss som ett "jag", som ett centrum, vilket förnimmer och verkar, har sin upprinnelse i det kosmiska Självet, om vilket det i Upanishaderna heter att "jag är det ena" (all-livet, urgrunden) och i Bibeln "jag är den som är". Vi är delar av detta ena, vårt jag-skap tillhör dess jag. Vi lever dess liv, handlar med dess kraft, gläds med dess glädje och sörjer med dess sorg.

Det vi kallar egoism är den känsla som söker förneka vår väsensgrund, vår delaktighet i detta ena. När vi förnekar detta, får vi erfara avskildhetens plåga: i stället för att uppleva gemenskap med andra utnyttjar vi dem för vår egen fördel, i stället för att uppgå i en förlösande kärlek önskar vi bara att bli älskade, beundrade och avundade.

Bernhard Hegardt, fil.dr.:

Den engelske filosofen Hume, "skepticismens fader", sa, att när han blickade in i sitt inre, såg han endast en ström av tankar, känslor, begär o. dyl. Frågan blir då: Vad är det för Något, som iakttar denna ström? Nyssnämnda psykiska faktorer kan inte se sig själva lika litet som ögat kan se sig självt. Följaktligen är det också omöjligt att på diskursiv väg utröna, vad detta Något, som ser denna ström, är, varför alla påståenden, att det är av gudomlig art, en abstraktion etc. endast är tomma gissningar. Yogierna menar emellertid, att de på intuitiv väg, sedan de uppnått herravälde över sitt inre och yttre liv, via sitt "Ne iti" (= Det är inte så) förmår att i sitt medvetande liksom skala bort alla föreställningar så att de till sist kan nalkas själva kärnan i det hela. Liknande tankegångar möter vi också inom den grekiska antiken, och tempelinskriftens ord: Känn dig själv, är endast begynnelseorden beträffande en mening vars innebörd är, att den som löst jagets problem också har löst livets gåta, och dit är det ännu ett stycke väg.

Per Ragnar, regissör, skådespelare:

Mitt förstånd. Min kropp. Mina tankar, mina känslor. Jag använder dem nu. **Jag tänker. Jag skriver.**

Samtidigt hör jag havet därute. Jag ser de två tända ljusen på bordet. Jag vet att min hustru sover i rummet bakom mej. Tjugosex miljoner bombkratrar i Vietnam, den vissheten kommer åter och åter i mitt medvetande. Femtiofyra kilo bomber i sekunden. Jag längtar inte efter min skrivmaskin. Gick någon förbi? En rörelse i rosenhäcken, troligen var det vinden. Skönt att vara utan TV, radio. Jag skriver. Jag tänker. En mängd tankar kommer och går. Jag låter dem passera. Några hejdar jag. Koncentrerar mej på dem. Använder dem. Vem använder dem? **Jag. Vem tänker? Jag. Vem är det? Vad är ett Jag?**

Om en stund skall jag sova. Djupt, utan minnen av drömmar, det brukar vara så. Men i natt, var är jag då? Var är mitt medvetande om mej själv, mina tankar, mina känslor för människor, mitt medvetande om världen?

Upplösta, icke-existerande? Blir de omedveten materia? Men ur ingenting eller ur kroppslig materia utan medvetande kan väl inte plötsligt **Jag** bli till igen i morgonbitti? Hur vet jag då att jag är **Jag**, ett ego med viss begåvning, vissa kunskaper, relationer, förbindelser, skulder och plikter?

Nitti procent av vår hjärna vilar ännu i mörker, som vi ser det. Vi vet föga om dem. Den större delen av hjärnan använder vi tydligen inte. Kan jag:et finnas där? Är jaget mina tankar? Varför säger vi då: **Jag tänker. . .** Tanken är något jaget använder sej av. Dessutom: kan materiekuppen hjärnan vara producent av den immateriella tanken? Vår fysiska kropp utsöndrar fysiska ting, som galla och urin. Men hur blir en ej väg- eller mätbar tanke till i en kemifabrik?

Jag tänker och tänker. Och plötsligt samlar sej tankarna kring detta: Något är jag, som upplever, i tid och rum. **Jaget** är ett Något som existerar, oberoende av tid och rum.

JAG använder sej av mej, för att uppleva.

Sigurd Westerlund, ingenjör:

För att kunna tala om "jaget" måste man först klargöra vilken livs-åskådningssidé man utgår ifrån. Det finns — med hänsyftning på jaget och döden — i huvudsak tre olika typer av livsåskådning, nämligen:

- (1) en, enligt vilken man lever sitt fysiska liv, dör och kommer till en annan värld,
- (2) en, den materialistiska, där man anser att all livsupplevel-

se försvinner i och med att kroppen dör,

- (3) och en, där man anser att livsupplevelsen är kontinuerlig, att "jaget" och medvetandet fortsätter att uppleva efter det vi kallar döden. Enligt denna åskådning lämnar medvetandet den döende, fysiska kroppen, fortsätter livsupplevelsen i en icke-fysisk tillvaro för att sedan åter flytta över till den fysiska världen genom att medvetandet kopplas till ett befruktat ägg hos en kvinna. Det är utifrån denna kontinuitetssyn, som också tycks vara den vetenskapligt bäst underbyggda, jag här talar om "jaget".

Jag väljer att tala med Martinus kosmologi som källmaterial. Enligt denna tänker man sig att varje människa har en helt individuell upplevelseförmåga, "jaget", och att detta har till förfogande ett individuellt medvetande, som är resultat av upplevelser, kunskaper och erfarenheter. Medvetandet har vuxit fram hos väsendet som ett resultat av bl. a. förnimmelser genom den fysiska kroppens sinnen, förmedlade av hjärnan.

"Jaget", som också kan kallas vår centrumförnimmelse, definieras som "det upplevande något" inom oss. Detta "jag" är utanför tid och rum och därför utan form, storlek, färg, karaktär eller andra egenskaper som kan göra det fysiskt eller psykiskt definierbart.

Individen får sin karaktär av medvetandets utformning, och denna utformning styr dess handlingsmönster, dess beteende.

"Jaget" eller det "upplevande något" är också det som vi brukar kalla den "gudomliga gnistan" inom oss.

Bo Johnson, psykiater:

Att äga ett "jag" är slutmålet för personlighetens mognad.

Barnet utvecklar tidigt en identitetskänsla, bunden framför allt till dess kropp, personliga tillhörigheter och annat i den närmaste miljön. Under den psykologiska mognadsprocessen börjar känslan av att äga ett eget jag träda fram. Först är detta jag labilt för att senare bli stabilt. Det hänger närmast ihop med den intellektuella mognaden. Individen får ett värdesystem och principer att leva efter, som blir riktningssgivande för hans beteende. Härigenom blir beteendet konsekvent och likartat från gång till

gång, och han upplever sin kontinuitet i tiden. Denna stabilitet uppträder i regel först i senare tonår men kan hos en del människor utebli livet ut på grund av olika handikappande faktorer.

Denna mogna människa behöver dock ej vara **andligt medveten** utan kan på rent biologiska och humanistiska grundvalar fungera utmärkt i sina uppgifter och känna sig lycklig. Hon behöver ej begära mera av livet utan sysslar med de yttre ting hon delar med andra, såsom ekonomi, familjeliv, hobbies m. m.

Men det förhåller sig inte så för alla. Ett relativt fåtal människor strävar efter en ytterligare fördjupning av upplevandet av livet, söker dess mening.

Genom en psykologisk analys av **mandalans** element (mandala = en spontant tecknad cirkulär form som uttrycker för den fullkomliggjorda människan) har följande erfarenheter gjorts. (För referenser hänvisas till B. J.) Personligheten bär inom sig två dimensioner. Den ena kan betecknas som **horisontell** och gäller livets materiella, fysikaliska betingelser. Den mogna människan är medveten om att hon lever i en fysikalisk värld och att hon själv är materiell och måste lyda de fysiska lagarna för att må väl och överleva. Men människan bär även inom sig en **vertikal** dimension, som utgör livets mera subjektiva aspekt. Den utgör relationen mellan människor, samt sociala plikter, ansvar och känslan av att livet har ett egenvärde, som ej bör kränkas. Framför allt är människan själv bunden och betingad av denna vertikala dimension. Livet i henne "vill leva vidare". Detta innebär att hon normalt ej förmår ta sitt eget eller andras liv. Det är inte fråga om att individen relaterar sig till denna "livsdimension", utan den finns i den verklighet han är född i och fyller även honom själv, och hans handlande dikteras av den. Få människor är emellertid medvetna om detta. Att förstå att man är ställd under materiella villkor är lätt men att få ett begrepp om att livet har ett egenvärde är ofta mycket svårt, och ännu svårare är att inse att livet är en dimension i verkligheten som påverkar alla levande organismer och eventuellt även den s. k. döda materien. I regel är människan omedveten om detta, men hennes handlande dirigeras instinktivt-intuitivt av det.

Att utvecklas andligen är i princip att successivt bli mera medveten om den vertikala dimensionen, tills

ögonen blir lika öppna för den som för den yttre materiella världen. Så vitt jag förstår kan denna dimension endast skådas i ett förverkligat, andligt medvetande, något som bl. a. vissa meditationsformer syftar till. Detta andliga medvetande skulle representera intuitionens medvetandesplan, yogapsykologins buddhi. Flera av de främsta representanterna för olika världsreligioner har blivit helt medvetna om denna vertikala dimension. I det stora verket "Lotus Fire; a study in symbolic yoga" (av G. S. Arundale, 1939) kan man finna fina och intressanta beskrivningar av den andliga dimensionen, där det djupaste subjektiva kunnat objektiveras! En sådan förverkligad människa har funnit sin samhörighet med och identitet i ett universellt liv, som finns "bakom" och i alla former. Detta andliga liv är en sida av vår verklighet och finns där alltid, och den del av oss som är identisk med den andliga dimensionen, upplevs vara evig, oberoende av tid och rum.

Den i vanlig bemärkelse mogna människan har ett personligt jag i vilket den vertikala dimensionen uttrycker sig som medkänsla med andra, ansvarskänsla för den sociala gruppen etc., helt enkelt en samvetets röst, men hennes livsupplevelse är i stort sett omedveten. Detta kan vi kalla det **lägre jaget**. Det **högre jaget** skulle då innebära en vidareutveckling av personligheten längs den vertikala dimensionen, tills livsdimensionen medvetet kommer till uttryck hos henne. Detta innebär att det lägre jaget ej längre kommer att dominera utan endast får vara ett instrument och uttrycksmedel för de nya andliga kvalitéer som individen förverkligat inom sig.

Upanishadernas lära om jaget

Vedaböckerna är de äldsta och mest betydelsefulla av Indiens religiösa skrifter, och Upanishaderna är en del av dessa. Vilka som skrev Upanishaderna vet man inte, och inte heller när detta skedde, men de är verk av vise män som velat berätta om de insikter om livet och verkligheten som de vunnit i intensiv reflexion och djupt inre skådande.

Vedas skrifter uppfattas av hinduerna som uppenbarare av gudomlig sanning, men det är sanning som varje människa själv kan förstå genom inre skådande i stillhet, i meditation.

En betydelsefull hemlighet är det som Upanishaderna lär ut, nämligen

sanningen om Atman. Sanskritordet Atman betecknar det gudomliga, oförgångliga jaget (själen) i alla varelser. Hemligheten är att Atman är identisk med Brahman, som är det universella jaget, eller Gud.

Atman har ibland översatts (till engelska) med the Self och (till svenska) med Jaget. Men Atman är **anden i människan**. Brahman är **världsanden**. Atman och Brahman är skilda aspekter av Anden. Den sanning som Upanishaderna förkunnar och som sägs vara svår att fatta för många, är att Anden inom oss och Världsanden utom oss är en Enhet.

Atman (anden) är formlös men har sin boning i formen. Mitt i allt föränderligt och förgångligt är Den evigt bestående. Den genomtränger allt och ger liv åt allt. Den är Varat.

Den som förstår Atmans (själens) hemlighet, att Atman är detsamma som Brahman, den som finner Gud i sitt eget väsen, han sörjer inte mer. För honom står glädjens portar öppna. Att skåda Gud i sig själv, att se Gud som sitt eget väsen, innebär den högsta sällheten.

Atman är osynlig, utan ljud, utan smak, utan form, utan färg och utan början och slut. Atman är Brahman. Brahman är det i sig själv Varande. Brahman är Verkligheten. Atman-Brahman är odelbar Enhet men manifesterar sig som mångfald i Enhet.

Atman är medvetandet hos de medvetna, det inre Ljus som lyser i allt. Atman är jaget i allt, och den som förstår detta hatar ingen och känner inte rädsla för någon. Ty du är jag — och jag är du. I vårt inre väsen är vi identiska. Vårt väsen är den allestädes närvarande Brahman. Och i Brahman (anden) vilar världarna.

"Före skapelsen var Atman allt som fanns till, Atman allena. Ingenting annat var till. Då tänkte Atman: 'Må jag frambringa världarna.' " — Och Atman är den levande Anden. I begynnelsen var Anden...

"Atman är överallt. Strålände är Den, utan kropp, utan en skräma av ofullkomlighet, utan ben, utan kött, ren, orörd av ont. Skådaren, Tänkaren, Det Enda, som är ovan allt, som är till i sig självt, har grundat fullkomlig ordning bland alla ting och varelser från tid utan begynnelse."

Att Atman (jaget) saknar rumsutsträckning uttrycker Upanishaderna så: "Mindre än ett riskorn är denna Atman, mindre än ett sädeskorn, mindre än ett senapskorn,

mindre än ett gräsfrö, ja ännu mindre än ett gräsfrös kärna. Ändå är denna Atman i hjärtats lotus större än jorden, större än himlarna, ja, större än alla världar."

Kroppen är i dödens grepp. Men inne i den dväls den odödliga Atman, som är jaget. Så länge sambandet mellan Atman och kroppen består, känner Atman smärta. Men när sambandet upphör, upphör all smärta.

Allt som inte är Atman är förgångligt. Atman allena är odödlig. Den är i sig själv fri från åldrande, sjukdom och död. Den är fullkomlig sällhet. Den är Sanningen. Atman är jaget. Atman är Brahman. Brahman är Gud.

I alla ting är Atman-Brahman-Gud det fina innersta Väsendet. Och det är Du.

Men Brahman är ändå bortom allt förstånd. Den som tror att han vet, vet inte...

Källa: Upanishaderna; översättningar och urval från sanskrit av Swami Prabhavananda och Frederick Manchester. Till svenska av Astrid Setterwall-Ångström och Elin Lagerkvist. (Natur och Kultur 1965.) Kan köpas från Sökarens postorderbokhandel.

MEDITATION MOT NARKOTIKAMISSBRUK

Forts

den självläkande kraft som finns inom varje människa, d. v. s. driften mot mer integrering och mognad.

Inom terapiforskningen har man funnit (Rogers 1967) att sådana attityder hos terapeuten som värme, acceptans och äkthet är av större betydelse som katalysator för denna självläkande process än teoretisk skolning. En hypotes för att förklara meditationens effekt kunde vara att meditationen själv har fungerat som en sådan katalysator. Ett visst be-lägg härför ger ett antal undersökningar (Shelly 1972, Theo Fehr 1972, Hildesson, Petersson och Lagerås 1972) som antyder att personer som mediterar regelbundet i högre grad än icke-mediterande tillägnar sig de karaktäristika som utmärker ett självförverkligande.

Anm. Eva Bräutigam, f. 1943, är fil. mag. (matematik och psykologi), har avlagt psykologexamen och arbetar f. n. som psykolog på vuxenpsykiatriska kliniken, Malmö allmänna sjukhus.

Kärleks-sökarna

The love seekers . . . kärlekssökarna — är de en förtrupp till den nya tidsåldern? De finns som grupper och enskilda personer, spridda i världen men mindre kanske som organiserade med bestämda mål än som individer med starka tendenser till förnyelse av människan, till skapande av ett kärlekens livsmönster att följa. Love seekers . . . de har ett ljus inom sig, de svarar med glädje och entusiasm på kärleksimpulser, ömhetstankar, och det föds något inom dem, det brister ut som en mognad i skönhet och visdom. De sänder ut levande tankar, och de lever ut kärleksiden i sitt eget liv, var och en efter sina egna unika möjligheter.

De ger en vision av en ny tidsålder, en kärlekens era. De är människor som går ut ur själviskhetens kyla in i kärlekens värme, bildande en broderskapskedja, som omfattar hela världen.

Kärlek är för dem att acceptera alla människor som de är och se dem som sköna, underbara; det är att i välvillig omtanke intressera sig för andra; det är vi-tänkandets väg, ett alternativ till det negativa, destruktiva, som alltför länge dominerat människornas liv och skapat nöd och död.

The love seekers är de vackraste människorna. Ljuset och glädjen inom dem fyller dem med skönhet, som lyser. Sexualiteten uppfattar de som en naturlig mänsklig aktivitet, ett angenämt sätt för två människor att umgås med varandra och upple-

va en förstärkt känsla av närhet, gemenskap och sympati. De vill fortsätta hand i hand in i den nya tidsåldern i total kärlek, öppna och känsliga. Omkring sig bygger de en atmosfär av ömhet och tillgivenhet, där kärlekens krafter, och även den vänliga beröringens magi, stärker själen och glädjerik omtänksamhet skapar trivsel för alla.

De öppnar samvarocentra, ömhetscentra, samlade kring kärlekens idé i välvilja och godhet. De har ingen gemensam religiös eller politisk grund. Vad som sker med dem är ett glädjerikt mognande, där en ny syn på människan tar form. Ordet du är mer älskat än jag; vi används mer än de och ni. De ger kärlek och får kärlek tillbaka. Deras röster är mjuka, liksom de är i hela sitt uppträdande, sitt sätt att vara. De har gjort den viktiga upptäckten att kärlek är ett väsentligt behov hos dem själva och andra och att dess utförande i handlingar skänker sann tillfredsställelse.

SYNER PÅ DÖDSBÄDDEN

Av D. Scott Rogo

Vetenskapens främsta mål har alltid varit förståelse av människan. Biologin försöker förstå hennes organism, fysiken hennes universum. Geologin söker utforska den jord hon bebor och psykologin hennes beteende. Men det har aldrig gjorts mer än enstaka försök att studera den största och mest hemlighetsfulla händelsen i människans liv — hennes egen slutliga död.

Den akademiska litteraturen i ämnet är sparsam. Robin Denniston på det ledande engelska förlagshuset Hodder & Stoughton Ltd. betecknar i en nyligen utkommen antologi om fenomenet döden diskussioner i detta ämne "som den nya pornografin — något hemligt och skamligt, som helt och hållet står i kontrast mot de livsförhöjande värdena sex, kärlek, frihet och odödlighet". Ämnet har förvisats till filosofins och teologins abstrakta domäner, och det är få vetenskapsmän som försökt göra kliniska studier av döden. Även de flesta psykologer har undvikit kliniskt studium av detta fenomen, något som är förbryllande, eftersom döden och förberedelserna för den är en erfarenhet som varje människa måste göra. De moderna teologerna — Tillich, Cox, Robinson — och den akademiska religionen har knappast heller sysselsatt sig med problemet döden.

Emellertid var den viktorianska tidens humanister på 1870- och 1880-talet skakade av Darwins teorier vid en tid då Stuart Mill hade skapat en allmän entusiasm för vetenskaplig metod. Det är därför inte överraskande att en grupp filosofer övervägde möjligheten att studera döden vetenskapligt i hopp om att detta skulle skänka tilltro till deras religiösa arv. Bland dessa vetenskapsmän fanns professor Henry Sidgwick vid Cambridgeuniversitetet, Edmund Gurney, F. W. H. Myers och andra, som kastade sina blickar på de psykiska fenomenen i förhoppningen att dessa slutligen skulle kunna ge en lösning på det

väldigaste problem som de hade som filosofer: överlever människan den fysiska döden? De hoppades att finna svaret i ett studium av syner och uppenbarelser, så kallade kommunikationer med de döda samt dödsbäddsvisioner.

Döende har ofta intressanta subjektiva upplevelser, vilka för det mesta avfärdas med att de yrar eller att gifter har påverkat hjärnan eller med andra världsliga orsaker. Inte desto mindre har parapsykologin under de senaste 80 åren systematiskt studerat, katalogiserat och försökt verifiera sådana upplevelser.

Bland de vanligaste synerna hos döende är visioner av avlidna anhöriga som kommer för att leda dem genom dödsupplevelsen. Och parapsykologer, i synnerhet Dublinläkaren Sir William Barrett och den amerikanske logikern professor James H. Hyslop, framhåller att döende ofta ser personer som de inte normalt kan veta är döda. I sin lilla men storslagna bok *Deathbed Visions* ger Sir William Barrett en förstahandsredogörelse för detta fenomen; den som berättar är en föreståndarinna för Mother's Hospital i Clapton, England. Det kan inte vara fråga om någon förvrängning av fakta, eftersom fallet bevitnades av patientens moder och Barretts egen hustru, som var läkare på lasaretet.

"Jag var närvarande strax innan mrs. B. dog, tillsammans med hennes man och moder. Hennes man böjde sig över henne och talade till henne, när hon sköt honom åt sidan och sa: 'Äh, skym det inte, det är så vackert.' Sedan vände hon sig från honom och riktade sig till mig, som var på andra sidan sängen, och sa: 'Men varför är Vida där', i det hon avsåg en syster om vars död tre veckor tidigare hon inte blivit underrättad. Efteråt talade hennes moder, som var närvarande, om för mig, som jag sagt, att Vida var namnet på en död syster till mrs. B., om vars sjukdom och död hon var fullständigt ovetande, eftersom de noga

hade undvikit att nämna detta för mrs. B. på grund av hennes allvarliga sjukdom.

Vi ställs inför två tänkbara förklaringar: antingen såg den döende kvinnan verkligen den avlidna men fortlevande systemens gestalt, eller också snappade hon från de närvarandes medvetanden på något telepatiskt sätt upp kunskapen om systemens död, vilken sedan manifesterade sig i en visuell hallucination.

Kritikerna kan naturligtvis säga att mrs. B. omedvetet fick kännedom om sin systers död någon gång under de tre veckor som förflöt mellan systemens och hennes egen bortgång. Detta är naturligtvis möjligt. Men en sådan förklaring gör det svårt att förstå mer invecklade fall, såsom det följande, vilket först nämndes av Minot J. Savage, en amerikansk prästman, som blev psykisk forskare och som Hyslop använde som utgångspunkt för sina egna diskussioner. I detta fall hade patienten, som var en liten flicka, säkert ingen kännedom om att den hon såg hade avlidit.

"Jennie och Edith var skolkamrater och nära vänner. Den ena av flickorna var omkring åtta år och den andra något äldre. I juni 1889 insjuknade båda i difteri. Vid middagstiden en onsdag dog Jennie. Men Ediths föräldrar liksom hennes läkare såg noga till att hon inte fick veta att hennes lilla lekkamrat hade gått bort. De fruktade att vetskapen om Jennies död skulle kunna allvarligt påverka hennes eget tillstånd. Som bevis på att de lyckades och att Edith inte visste någonting kan nämnas att lördagen den 8 juni på middagen, strax innan hon förlorade medvetandet om vad som föregick omkring henne, valde flickan ut två av sina fotografier för att de skulle skickas till Jennie, och hon bad också att man skulle framföra en avskedshälsning till Jennie.

Hon dog halv sju på kvällen lördagen den 8 juni. Hon hade vaknat upp och sagt adjö till sina vänner och talat om att hon skulle dö, och

hon syntes inte känna någon rädsla. Hon föreföll att se en och annan av sina vänner, som hon visste var död. Så långt var det likt andra fall. Men plötsligt och med alla tecken på förvåning vände hon sig till sin fader och utropade: 'Men pappa, jag skall ta Jennie med mig!' Så tillade hon: 'Men pappa, du talade inte om för mig att Jennie var här!' Och omedelbart sträckte hon ut sina armar liksom välkomnande och sa: 'Äh, Jennie, jag är så glad att du är här.'"

Sådana fall som de nämnda är på inget sätt sällsynta, och det är tydligt att de utgör ett viktigt argument för tron på psykisk fortlevnad. Charles Richet, den berömde franske fysiologen som skarpt vände sig mot den spiritistiska teorin som förklaring på psykiska fenomen, fann sådana här fall omöjliga att förklara med sitt "sjätte sinne". Barrett betecknade dem som "ett av de mest övertygande argumenten för överlevnad av döden". Vad som så fängslade Barrett var den enorma mängden av sådant material. Flera år tidigare hade J. S. Pollock, en engelsk prästman, samlat över 500 fall, hämtade ur tidigare källor, som han införde i en bok, *Dead and Gone*.

Tyvärr är det ett svalg befast mellan gjorda observationer och accepterad teori. Det verkar som om de döende ser de dödas gestalter, och ibland har de inte haft några normala möjligheter att få reda på att dessa personer varit döda. Men detta bevisar inte att de skådade gestalterna verkligen varit individer som överlevt döden. Ty skulle inte telepatisk förbindelse med de närvarande eller till och med telepatiskt budskap utsänt av den avlidne i det ögonblick han dog kunna vara en tänkbar förklaring?

Andra bekräftelser är tydligen nödvändiga för att styrka överlevnadshypotesen. Och vi vänder oss så till ett ännu mer förvånande fenomen: dödsbäddssyner som inte endast uppfattas av den döende utan även av de omkringstående, och ofta dessutom kollektivt!

Frank Podmore, en engelsk forskare, omtalade ett fall, där tre systar, av vilka en låg döende, alla över dödsbädden såg ett ljussken, där två sedan länge döda bröders ansikten framträdde.

Det finns ytterligare en typ av bevismaterial, vilket endast kortfattat berördes av Barrett men som rikligare förekommer i spiritualisternas ofta okritiska litteratur än i de

engelska och amerikanska parapsykologiska sällskapens dokumentsamlingar. Det är sådana fall där personer, som varit närvarande vid en dödsbädd, faktiskt har sett själen eller "någonting" lämna den fysiska kroppen i dödsögonblicket. Ett sådant fall, som beskrevs i S.P.R:s *Journal*, framlades av Richard Hodgson, en ivrig psykisk forskare vid sekelskiftet.

När mr. G. höll sin döende hustrus hand såg han att det vid dörren bildades "tre olika, tydliga skikt av moln". Dessa moln närmade sig undan för undan sängen och omslöt den. Mr. G. sa: "När jag sedan tittade genom dimman, varseblev jag en kvinnogestalt som stod vid min döende hustrus huvud." Han såg också "två gestalter i vitt" som "knäböjde vid min hustrus sida, i det de tycktes böja sig över henne; andra gestalter svävade omkring sängen, mer eller mindre tydliga. Över min hustru och bunden vid henne med en sträng som utgick från hennes panna ovanför vänstra ögat, svävade i horisontalläge en naken, vit skepnad, tydligen hennes 'astralkropp'." Sedan han iakttagit denna skepnad under flera timmar, blev han vittne till sin hustrus död. "Med en flämtning, under det astralgestalten stretade och vred sig, slutade min hustru att andas... efter hennes sista andetag, när själen lämnade kroppen, löstes strängen från hennes kropp. Plötsligt försvann astralgestalten." Alla skepnaderna försvann i detta ögonblick.

Sådana här fall är oerhört svåra att bedöma. Vanligen finns endast ett enda vittne, och eftersom vi sällan har överensstämmande vittnesbörd från andra, är det svårt att utan vidare sätta tro till dessa fall. Men vi kan granska dem med hjälp av det traditionella slag av bevisning som först lades fram av ärkebiskopen Whately i hans *Laws of Evidence* (bevisföringens lagar): "Det är uppenbart att när många överensstämmer i sina vittnesmål i fall där inget tidigare samförstånd kan ha skett, så vilar den sannolikhet man sluter sig till inte på en förmodad trovärdighet hos var och en för sig, utan på det osannolika i att en sådan samstämmighet kan äga rum av en slump — chansen är oändligt liten att alla skulle vara överens i samma osanning."

Om man tittar på ett stort antal fall, kan man finna att vissa mönstre återkommer. Denna teknik kallas "content analysis". Jämför t. ex. följande tre fall:

Florence Marryat, den viktorianska författarinnan, omtalade i några självbiografiska stycken att hon sett en persons död. Hon beskrev vad hon såg som "likt ett rökmo" som lämnade hennes systers kropp, "samlade sig ovanför hennes huvud och antog samma form som flickans kropp". Det "svävade i luften två-tre fot ovanför kroppen", bundet vid denna med "strängar av ljus liksom elektricitet". Hon såg också skepnader omkring kroppen.

Ett annat fall är hämtat från de fascinerande uppteckningar som gjordes av G. Maurice Elliott, en samtida anglikansk pastor, som i sitt prästerliga arbete ofta bistod döende och flera gånger tycks ha bevittnat hur själen lämnade kroppen. I ett fall delade han sin upplevelse med sin hustru: "Vi såg, strax ovanför sängen, ett vitt töcken... På en mycket kort stund hade det format sig perfekt till den döendes utseende... en silverliknande sträng var fäst vid den fysiska själskroppen, och hjälpare lösgjorde den."

Det tredje fallet berättas oss av den engelske psykikern-mystikern Tudor Pole, som dog för bara något år sedan. Vi läser om hans psykiska observationer: "Alldeles ovanför den döende mannen ser jag en skugglik skepnad som svävar i horisontalläge cirka två fot ovanför sängen. Skepnaden är fäst vid den fysiska kroppen medelst två genomskinliga strängar... den växer till dess den är en motsvarighet till den fysiska kroppen". Tudor Pole såg också skepnader som lösgjorde strängen.

Samtliga dessa fall, som är hämtade från vår västerländska kultur, har mycket gemensamt. Alla såg en dim- eller molnbildning som antog samma gestalt som den döende; alla såg den dimliknande skepnaden sväva över den fysiska kroppen, förbunden med denna medelst en astralsträng, som lossades från kroppen av spöklika skepnader, när den fysiska döden ägde rum.

Helt oberoende av dessa tre fall citerade Ernesto Bozzano, italiensk "psychist", en missionär från Tahiti, som berättat för honom om infödingarnas "vidskepelse" att strax efter det en människokropp slutat att andas, stiger liksom ett dimmoln upp från huvudet och svävar en bit ovanför det men fäst vid kroppen medelst en dimlik sträng. Denna dimskepnad ökar gradvis i storlek och antar samma form som kroppen. När den senare har blivit helt kall, försvinner den förbindande strängen, och den frigjorda själsformen

svävar iväg som buren av osynliga bärare.

Det är förbluffande att infödingarna på Tahiti berättar om precis samma iakttagelser som Marryat, Pole och Elliot har gjort från andra sidan jordklotet i en helt annan kultur. Det ser nästan ut som om sådana iakttagelser är universella!

Dessa fall har också en anmärkningsvärd motsvarighet i berättelser om utanförkroppsliga upplevelser, då en person tycker sig lämna den fysiska kroppen och sväva iväg i en psykisk kropp. Dr Robert Crookall, en engelsk geolog, har under många år studerat och skrivit om sådana samtida upplevelser, som populärt kallas "astral projektion". Vad Crookhall funnit utgör en mycket nära motsvarighet till dödsbäddsvisionerna och det "permanenta" frigörandet av den psykiska dubbelgångaren. I cirka 20 procent av de astrala projektfällen svävade dubbelgångaren vågrätt ovanför den fysiska kroppen. Och likaså i 20 procent sågs en sträng, som löpte ut från kroppen.

Det är inte förrän rätt nyligen som en kritisk granskning av Barretts och Hyslops resultat har gjorts. 1961 publicerade Parapsychology Foundation en undersökning gjord av Karlis Osis, en Lettlandsfödd psykolog, som skickade ut frågeformulär till 5000 läkare och 5000 sjuksköterskor för att få veta hur ofta de träffat på dödsbäddsvisioner och av vilken typ dessa varit. Osis Deathbed Observations by Physicians and Nurses har blivit en av parapsykologins klassiker.

En av Osis viktigaste upptäckter var att de flesta patienterna kort före sin död inte var sorgsna eller deprimerade, som man skulle ha kunnat tro, utan i verkligheten upprymda. Denna upprymdhet berodde inte på medicinering eller på sjukdomens natur, och den var oberoende av patientens bildningsnivå och kön, men den var i viss grad beroende av hans tro på en fortlevnad efter döden.

De två viktigaste slagen av subjektiva, visuella upplevelser hos döende som Osis beskriver är: sådana med skepnader och sådana med landskap. Döende har mycket mycket oftare visioner än andra människor. Visionerna äger huvudsakligen rum från en timme till en dag före döden, och, vilket är mycket betydelsefullt, i det stora flertalet fall förekommer synerna medan patienten är klart medveten. Med andra ord, patienter som har sådana synar yrar inte och är inte starkt drogade.

Det är utmärkande, hävdar Osis, att det förekommer syner av såväl levande som döda. Han skriver: "Att syner av döda överväger i dödsbäddsvisioner fann tidigare Barrett, Hyslop och Hart, som höll före att skepnader som observeras på dödsbädden till hundra procent består av hallucinationer av döda. Vår studie visar en övervikt för döda i dödsbäddshallucinationerna. Proportionerna är som följer: 52,3 procent döda, 28,1 procent levande, 19,6 procent religiösa gestalter."

Detta är inte helt riktigt, ty Barrett var fullt medveten om att syner av levande förekom. Ja, ett kapitel i hans Deathbed Visions är uteslutande ägnat åt detta under rubriken "Döendes syner av levande personer på avstånd — i vissa fall ömsesidiga". Också Osis siffra 19,6 procent religiösa gestalter måste tas med en nypa salt. Det är fullt tänkbart att en stor del av dessa var igenkända eller icke igenkända gestalter, som på grund av patienternas religiösa bakgrund beskrevs i religiösa termer för de läkare och/eller sköterskor som var närvarande. En döende kan lätt uppfatta en vit gestalt som en "barmhärtighetens ängel".

I en uppföljningsstudie fann Osis i sitt material ännu mer stöd för överlevnadshypotesen. Så t. ex. sa omkring 50 procent av de döende, vid klart medvetande och oberoende av religiös tillhörighet, att skepnaden kom för att ta dem med sig. Detta hade en lugnande verkan på patienterna. Som Osis själv summerade: "Fenomen som är relevanta till överlevnadshypotesen, inträffar för det mesta när patientens fysiologiska och psykologiska jämvikt inte är märkbart störd."

I ett ansenligt antal fall förekom i sådana här syner endast en person (enligt min mening blev endast en omtalad av de döende) och för det mesta när skepnadens utseende var en avlidens, var det en moder eller en make.

Av de patienter som såg hallucinatoriska gestalter, såg 83,1 procent nära anhöriga — moder, fader, make, barn — 50 procent andra döda släktingar och 42,9 procent avlidna som inte var anförvanter.

Osis drog endast få slutsatser av sin undersökning. Hans huvudsyfte var att verifiera Barretts och Hyslops viktigaste resultat — att det framför allt är avlidna som de döende ser.

Så vart leder oss studiet av dödsbäddsvisioner?

Det är inte bara så att döende sett

avlidna välkomna dem och, som det synes, leda dem genom dödsupplevelsen, utan vid enstaka, sällsynta tillfällen har också personer som varit närvarande vid dödsbäddar blivit vittne till samma fenomen. Och dessa båda slag av vittnesmål skiljer sig inte på något sätt från klärvoajanta beskrivningar av dödsförloppet, som förekommit i alla kulturer och alla tider.

Några få försök har gjorts att mekaniskt registrera egendomliga fenomen som inträffar vid döden. Duncan McDougall, en New England-läkare, konstaterade vid sekelskiftet en oväntad viktförlust i dödsögonblicket, vilken ännu i dag inte har blivit förklarad. Hyppolite Baraduc i Frankrike fotograferade sin hustrus död och konstaterade tre molnlika sfärer, vilket påminner om Hodgsons mr. G., som såg "tre olika, tydliga skikt av moln". Och en uppfinningsrik amerikansk läkare, R. A. Watters, fotograferade 1934 den psykiska "dubbelgångaren" av en mus som han dödade i en Wilson Cloud Chamber.

Alla dessa fragment av ett bevismaterial för oss en liten bit på vägen i vårt studium av den parapsykologiska forskningens centrala fråga — överlever människan döden och kan hon i döden ännu påverka vår "verkliga värld"?

Anm. Artikeln är med särskilt tillstånd återgiven från populärmagasinet Fate, Clark Publishing Co., 500 Hyacinth Place, Highland Park, Ill. 60035, USA.

D. Scott Rogo har publicerat åtskilliga artiklar i parapsykologiska tidskrifter. Han är också författare till flera böcker; den senaste, som har titeln "The Welcoming Silence", ägnas helt och hållet åt fortlevnadsproblemet. Nästa år kommer han med en bok, "Methods and Models For Education in Parapsychology", som utges av The Parapsychology Foundation. 1968—1969 ledde han en kurs i parapsykologi vid University of California, Los Angeles.

D. Scott Rogo

SÖKARENS FÖRLAG

I priserna ingår moms 17,65 %. Portoavgift tillkommer.

JAGETS ELD • DÉNIS LINDBOHN

Detta är en bok om reinkarnation. Författaren minns att han har levt förut — innan han 1927 blev född som Dénis Lindbohm i staden Tranås. Med annan yttre identitet har han upplevt sol och blod, ljus och mörker; han har dödat och blivit dödad, levt i främmande världar under andra himlar än vår. Men strax innan han blev den han nu är, var han i fyra år den lilla skånska flickan Esta, tills hon dog i spanska sjukan 1918.

"Jagets eld" är en kuslig bok — och den är fängslande, intelligent, utmanande. Från författarens sida är det han berättar inte fiktion utan djupaste allvar — så ta honom på allvar! "Fallet Dénis Lindbohm" är inget problem på låtsas så som en detektivroman, utan det är en verklig livsgåta — en som angår oss alla.

Är reinkarnationsläran sann — föds vi alla till ständigt nya liv? Är inte den så kallade döden slutet för oss? Dénis Lindbohm säger: "Mitt jag är odödligt — och så är också Ditt — ty vi är alla lika, vi är kosmiska resenärer: världsallet är vårt hem."

Efterskrift av med.lic. Nils-Olof Jacobson.

Kr. 15:90.

VÅR TIDS MIRAKLER

En samling fängslande artiklar och berättelser av olika skribenter — mest om det s. k. övernaturliga, som parapsykologin studerar. Ingen religiös förkunnelse, men utgivaren påstår att "det är en värld av andliga krafter vi lever i". — Ett urval ur SÖKAREN, årgångarna 1964—1967. 140 sidor.

Ur innehållet:

"Mirakelmannen från Utrecht"
Välsignande som vetenskap
Sökande efter det högre jaget
Undermedvetandets makt
Guds redskap Kathryn Kuhlman
Psykiska upplevelser i gruva
Helande ande
De döda berättar
Att göra det omöjliga möjligt
Meditation i öst och väst
Ett fall av återfödelse?

Kr. 19:40.

BIRGIT LANGE: JORDSKRED?

Är det skönt att dö? frågar Birgit Lange i en av kapitelrubrikerna i denna bok. Hon diskuterar spörsmålet i anslutning till en märklig och ej så ovanlig upplevelse som beskrivs i parapsykologisk litteratur: att med sitt medvetande befinna sig utanför den fysiska kroppen.

Automatisk skrift är ett gåtfullt fenomen som den psykiska forskningen väl känner till i dess yttre ringar. Det behandlas här i ett kapitel under rubriken "Vad är inspiration?". Frågan skulle också ha kunnat ställas så: Står vi i förbindelse med osynliga väsen?

Den österländska återfödelseläran är aktuell för många parapsykologer, bl. a. för professor Ian Stevenson vid Virginiauniversitetet, USA. Han har skrivit ett stort och lovordat arbete om fall som tyder på reinkarnation. Birgit Lange berättar om bokens innehåll och resonerar om vad som där anförts.

Kr. 14:70.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar uteslutande annonsörerna själva. Sökarens Förlag ställer sig endast bakom egna annonser.

Professor Lakhovskys
MWO-kroppsenenergialstrare

Information och demonstration av
H. Schubert
S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 33 19 32.

Positiva referenser finnes.

GUATEMALA-YUCATAN

Jag planerar en resa till Mellan- och Sydamerika. Är intresserad av Maya- och Inkakulturen, som fanns där före vår tidräkning och troligen bildades av främmande, intelligenta varelser från rymden för kanske 5.000 år sedan. (Se Hesekiel 1:a och 10:e kapitlet!) Att besöka och se de tempel och byggnadsverk som står intakta ännu i dag i Amazonas urskogar. Resa i Anderna, forska och fotografera och leva långt ifrån sosse-Sverige. Jag söker medlikar, man eller kvinna eller äkta par, ej veklingar, som 1. har tid, 2. har råd, 3. kan köra bil, 4. kan simma och dyka, 5. kan hantera ett gevär, 6. kan laga mat och som även kan tala begriplig spanska och engelska. Jag är själv 60 år och ogift, vital som 40. Väntar brevsvaret om någon intresserad finns.

Gunnar Bergh
Kavaljersgatan 29
422 48 Göteborg

RELATIVITETSTEORIN

Ända sedan Einsteins relativitetsteori slog igenom i fysiken, har den s. k. **klockparadoxen** flitigt debatterats. Den innebär, teoretiskt, att om man på ett ställe har två likadana stillastående klockor, som visar samma tid, och den ena, A, får ge sig ut på en resa i världsrymden med mycket hög hastighet och sedan återkommer till sin utgångspunkt, så visar det sig, enligt en allmän tolkning av relativitetsteorin, att klockan A, som varit ute och rest, har gått saktare än den stillastående klockan, B. För A har inte lika mycket tid "förbrukats" som för B.

Einstein menade själv liksom de flesta andra fysiker att denna paradox är en faktisk följd av relativitetsteorin.

Paradoxen kan även beskrivas som **tvillingparadoxen**. Om det finns två tvillingar, a och b, och a ger sig ut på en rymdresa med mycket hög hastighet och senare återkommer, så visar det sig att han inte åldrats lika mycket som sin kvarvarande tvilling, b. a är vid återkomsten yngre än sin tvilling, ja om a varit borta tillräckligt länge och rest tillräckligt fort, så kan han visa sig vara yngre än sina egna barn eller barnbarn!

I fakttidskriften **Physics today**, septembernumret 1971, framträder en fysikprofessor Mendel Sachs vid State University of New York, Buffalo, och deklarerar i en stor artikel en avvikande uppfattning. Han menar att klockorna kommer att visa samma tid, när de åter befinner sig

på samma plats — och något asymmetriskt åldrande förekommer inte. Sachs uppfattar relativitetsteorins konsekvenser delvis annorlunda än majoriteten av sina kolleger. Han anser att klockparadoxen inte har fastställts varken teoretiskt matematiskt eller praktiskt experimentellt. Många experiment har visserligen bekräftat den speciella relativitetsteorins tidsförskjutningseffekt, d. v. s. att tiden hos ett föremål i rörelse synes annorlunda än tiden hos ett stationärt föremål, **men det är från det stillastående föremålets och dess omgivnings synpunkt.**

Enligt Einstein beror tidsförskjutningen på gravitationseffekten från resten av universum på den klocka som är med om rymdfärden. Men professor Sachs anser att detta sätt att se inte är riktigt. Han har i stället den uppfattningen — på grund av vad principen om relativitet kräver — att samtidigt som klocka A (i ett rymdskepp) med en viss acceleration och hastighet avlägsnar sig från klocka B (på jorden) så måste man anse att klocka B fjärrmar sig från klocka A med samma hastighet (ty enligt relativitetsteorin finns i universum inget föremål som kan anses stå absolut stilla, utan alla rymdföremål rör sig relativt de andra). En logisk följd av detta skulle bli att klocka A saktar sig i förhållande till klocka B — och samtidigt saktar sig B i förhållande till A, vilket är orimligt. Och vad tvillingarna beträffar, skulle b bli äldre än a — och a på samma gång äldre

än b... Anhängarna av tidsförskjutningseffekten anser att man kan komma ifrån denna orimlighet genom idén att klockparadoxen, som är resultat av uppställda ekvationer, beror på **accelerationen** hos rymdskeppet. Genom accelerationen — och sedan retardationen — kommer rymdskeppet in i ett nytt inertialsystem, vilket rymdresenären "tjänar" på. Men Sachs menar att även accelerationen är symmetrisk mellan A och B. A ökar sin hastighet i förhållande till B, men det är lika ofrånkomligt att säga att B ökar sin hastighet i förhållande till A, eftersom hastighet är ett relativt fenomen.

Klock- och tvillingparadoxen är således **oförenlig med relativitetsteorin själv**, understryker professor Sachs. Det skulle förefalla, säger han, för den stationära betraktaren som om tiden gick långsammare på rymdfarkosten — liksom det skulle förefalla för samme betraktare som om föremålet i rörelse förkortades i rörelseriktningen. Men där föremålet befinner sig, är det fullständigt normalt. Ett föremåls storlek och levande varelsers åldrande påverkas aldrig av den relativa rörelsen hos någon person, som råkar observera det!

Tidsflödet på rymdskeppet synes för en stillastående betraktare gå saktare än hos honom själv — men så snart rymdskeppet återkommer till jorden, finner man att respektive klockor verkligen åter visar samma tid. **Tidsdilationen innebär ingen effekt på levande varelsers åldrande**, hävdar professor Sachs, och han demonstrerar sitt påstående med flera ekvationer.

Fysikdocenten Ulf Ringström, Stockholm:

— Som man kunde vänta sig opponerar sig många fysiker mot Sachs artikel. I januarinumret 1972 av **Physics today** har 12 av dem fått föra fram sina synpunkter. Sachs har fått tillfälle att studera dessa synpunkter och kommer med svar i samma nummer. Enligt min åsikt lyckas han inte försvara sig mot alla angreppen. Han glider speciellt undan ett faktum som många med mig anser betydelsefullt, nämligen att paradoxen verifierats med instabila partiklar, s. k. myoner, som rör sig i cirkulära banor. — Försök pågår att påvisa paradoxen med atomklockor som förflyttas med jetflygplan runt jorden. Om dessa försök visar en tidsskillnad så har Sachs fel, det erkänner han själv.

I GICOFF-Information nr 3, 1972, finns bl. a. följande intressanta artiklar att läsa:

"UFOs existens kan inte längre förnekas", säger amerikanska vetenskapsmän.

Sensationell närobservation från Finland.

Mot 75 öre i frimärken kan Ni erhålla ett exemplar av detta nummer.

Skriv till: Lars-Ingvar Nilsson
Kastvindsgatan 2 D
417 14 Göteborg

GEORGII v. WELLING:s alkemistiska tyska upplaga från år 1784 av

OPUS MAGO-CABBALISTICUM
ET THEOSOPHICUM

i faksimil.

Inbunden. Pris kr. 150:— + moms.

HERMES TRISMEGIST

Alkemistisk tysk handskrift från år 1782 i faksimil försedd med modern textstil, omfattar framställning av "Stein der Weisen". 140 sidor A-4.

Pris kr. 95:— + moms.

AB G WENDELHOLM

Box 140 69, 104 40 Stockholm

Vill Ni ha information om elixiret, den 250-åriga "Haarlemer healing oil", skriv till

Harald Schubert

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår boklista!

Bokförlaget Excelsior
Box 5314

102 46 Stockholm 5

Alltmer populära

manastrålande

LAPIS LINGUA

den mexikanska, tjugusett turkosskimrande

"TUR-smyckestenen"

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister, kan erhållas genom H. Schubert, S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm Va. Tel. 33 19 32. Många positiva uttalanden om L. L. finns av lyckliga ägare.

FÖRMÅNSERBJUDANDE till SÖKARE

För att rikta intresset bland Sökarens läsare på Elisabeth Ståhlgrens klarsynta författarskap och särskilt hennes storverk "Tolkning av Johannes' Uppenbarelse" lämnar Reformförlaget en kort tid ett premieerbjudande av en märklig naturvetenskaplig bok "om människans vara eller icke vara"! (T. h.)

Bok i blickpunkt!

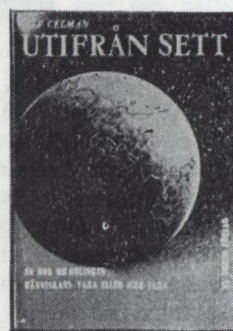

Elisabeth Ståhlgren, själv något av en profetgestalt, ger sig i sin tredje bok, "Tolkning av Johannes' Uppenbarelse" in på uppgiften att tolka Johannes-uppenbarelsen för vår tid. Rad för rad bryter hon textchiffrens insegel och visar varningstecknen! En bok för eftertanke. 200 s. Omsl. i rött & guld. 26:— + moms/porto.

I "Evighet — Oändlighet" har förf. gjort högsta andlig kunskap tillgänglig för dem som målmedvetet verkar för eget och tillvarons höjande. 146 s. 22:— + m. & porto. "Agni Yoga el. Eldens Yoga" är hennes grundläggande verk, ett inträngande i kosmisk kunskap. Ny uppl. 120 s. 16:— + m. & porto.

MÄRKLIG PREMIEBOK

Alf Celman skrev på sin tid en märklig framtidsvision i boken "Utifrån sett" om människans vara eller icke vara, där han varslade om vägvalet: undergång eller ett stort kosmiskt uppvaknande på alla mänskliga områden. Unik restuppl. med 4 symbolbilder i flerfärg av Martinus! (Vardera bilden värd ca 3 kr.) FRITT som premie till envar som omg. beställer någon av här angivna Ståhlgrensböcker. (Obs! Vid best. av 2 st. samtidigt fås även premieboken "Det vitala problemet" — v. 12:— — fritt.)

Ring el. skriv idag:
tel. 08/766 26 82.
Hänvisa till denna
annons!

REFORMFÖRLAGET

Box 16 186, 103 24 Stockholm 16.

Tel. 08/766 26 82.

KLOK, KLOKARE

Flertalet människor anser att de är kloka, många att de är mycket kloka.

Sökarens redaktör skrev baksidesartiklarna "Bibeln" och "Sanningskriterier" i våras med det, mycket mänskliga, intrycket att det var utomordentligt visa ord han sa. Men den klokheten blev, förstås, inte allmänt erkänd.

Eftersom red. tyckte det kunde vara stimulerande med en andlig värjfahtning med oliktahtnkande, utsändes 16 nästan likalydande inbjudningar till mer eller mindre framstående livsåskådningsintresserade svenska personer att "kommentera" de två artiklarna i fråga. Flera avböjde med skilda motiveringar, andra svarade med tystnad — kanske de lämnade walk over? — men ett par inträdde på arenan. Och här följer deltagarnas stötar, parader och riposter.

Biskopen i Stockholms stift Ingmar Ström började med att svara på frågan om normala sanningskriterier skall användas i religiösa sammanhang:

Det är klart att "normala sanningskriterier" ska användas — vem skulle kunna yrka på onormala sanningskriterier?

Den moderna exegetiken använder, när den är hederlig, vanliga sanningskriterier, som i annan forskning. Att evangelierna är trosvittnesbörd om Jesus är en banal sanning numera.

Det intressanta med de mytologiska inslagen, t. ex. himmelsfärden, måste ju vara: vilken religiös sanning är det som berättaren vill ge uttryck åt? Vad säger den mig idag?

Om jag litar på en människa, som jag tycker om, är det inte säkert att jag kan vetenskapligt deklarera varför. Jag tycker om Jesus och många av dem som berättar om honom i Nya Testamentet. Där finns en inre trovärdighet. Vad skulle vi med religion till, om vi nöjde oss med det lila som kan vetenskapligt beläggas?

Det finns en ton av snusförnuft i SM:s resonemang, som ger mig en känsla av stort främlingskap. Samma främlingskap som inför renlärlighetsivrande tropoliser, som alltid finns

i alla religioner.

Tidningen Sökarens tendens att vilja blanda inslag och "sanningar" från alla möjliga religioner i en enda soppa tror jag inte på. Alf Ahlberg har i nr 4 uttryckt saken mycket fint, när han talar om "vårt religiösa modersmål, det system av symboler, varmed vi uttrycker vår upplevelse av den andliga verkligheten". Ingen har mer än ett modersmål till sist, hur mycket han än studerar främmande språk.

SM tyckte att följande var ett rimligt svar:

Ingmar Ström har bestämt sig för att tycka om Jesus. Kanske detta är en av hans förtjänster. Men det finns också människor som tycker om Buddha, Krishna, Muhammed, Ramakrishna, Baha'u'llah, Inayat Khan. . . Fast Buddhas bild av sammanhangen är inte densamma som Jesu bild — och Ramakrishna ser tingen annorlunda än Muhammed, etc. Alltså: var hamnar vi om vår kärlek till någon viss historisk eller mytologisk gestalt skall vara avgörande i sanningsfrågor? Jo, vi får se uppkomsten av en mängd olika religioner och sekter, grundade i det irrationella känslolivet. Kärlek till Jesus måste vara ett icke giltigt sanningskriterium på dennes och hans teologiska uttolkares metafysik och på vissa historiska, medicinska och naturvetenskapliga påståenden som görs om Jesus.

Biskopens karakteristik av mitt resonemang som snusförnuft — man har sagt detsamma om Hedenius intelligenta analyser av de kristna dogmernas hållbarhet — visar väl bara hur främmande han är för ett rationellt livsåskådningstänkande. Han föredrar de irrationella sidorna av sin personlighet.

Beträffande "soppan" som Ström talar om — han avser därmed Sökarens öppna intresse för skilda meningar om livet, som olika människor och grupper har — så vill jag säga att denna speciella anrättnings ingredienser är tämligen kräset utvalda i den oöverskådliga livsåskådningdjungeln.

Om vi bör ansluta oss till kristendomen, islam, buddhismen eller nå-

Stockholmsbiskopen

gon annan religiös lära är för mig väsentligen en sanningsfråga, inte en fråga om vilket religiöst "språk" vi skall använda. Religionerna gör bestämda påståenden om verkligheten. Det rimliga spörsmålet är då om några av dessa påståenden är riktiga. Ingen "verklig" kristen är väl heller villig att betrakta de kristna utsagorna som bara symboler, bara ett religiöst "språk" — nej, man menar att de beskriver verkligheten.

För min del tycker jag det är rätt att uppfatta de teologiska lärosatserna som bilder för en verklighet man anar men inte vet något om. Men då faller också kristendomens anspråk på att vara absolut sanning. Och Jesu historiska liv blir ovidkommande. Ja, kanske det är till det som kristendomen kommer att utvecklas: ett system av symboler, som uttrycker själens religiösa behov och mystisk visshet utan anspråk på historisk eller metafysisk giltighet.

Beträffande himmelsfärden: de första kristna trodde givetvis att Jesus verkligen hade farit upp till himmelen. Men biskop Ström, som lever 2000 år senare i en mer "upplust" tid, kan inte tro att himmelsfärden är mer än en myt. Men i stället för att erkänna att de första kristna misstog sig på den här punkten (likasom med all sannolikhet även i flera andra avseenden) vill Ström ha kvar

himmelsfärden fast göra om den till något symboliskt. Berättaren avser att ge uttryck för en religiös sanning, menar Ström. Men det är ett sakfel, ty berättaren vill naturligtvis att hans läsare skall tro att Jesus verkligen for upp till himmelen. Av vad som ursprungligen är menat som en verklighetsbeskrivning vill Ström göra en religiös symbol. På det sättet förändrar man kristendomen, när dess påståenden inte längre håller inför en nutida granskning.

Ström — sista ordet.

Ström avstod från egentligt genmäle men sa sig inte förstå hur Jesu historiska liv kan bli "ovidkommande". "Den historiska fakticiteten kan te sig tveksam på den ena punkten efter den andra, men helhetsbilden som växer fram ur källorna kan vara trovärdig och är historieskapan- de, även i vår tid." Ström omtalade att han i kommentaren till Markus- evangeliet i sin bok "Du är min stora glädje" närmare har försökt utreda förhållandet mellan "historiska" och "religiösa" sanningar.

Fil. dr. Kurt Almqvist lämnade ett uttalande om "uppenbarelse och intelligens":

Religioner eller för religioner grundläggande skrifter kan inte ha mänskligt ursprung. Från religiös ståndpunkt finns det bara en serie Uppenbarelsen, där Gud har uppenbarat sin egen Sanning och Verklighet för olika delar av mänskligheten, och varje gång i en form som är anpassad till ifrågavarande folkgrupps förhållanden och kynne. I kristendomen har Uppenbarelsen skett primärt genom Ordets "köttbli- vande" i Jesus Kristus och sekundärt genom återgivandet av Hans utsagor och berättelserna om Hans liv i Bibeln, vilken dessutom innehåller mycket annat som förebådar eller avrundar Kristi budskap och liv. Att därför — som "SM" föreslår i Sökaren nr 4 1972 — vilja "skjuta Jesus och Bibeln ut i periferin" vore att helt enkelt beröva kristenheten dess religion och därmed det som binder den samman med Gud. På grund av den allmänna princip i vars namn detta sker, skulle det också betyda att dra ut musten ur samtliga religioner, så att det sedan bleve helt meningslöst att — som "SM" sam- mastädes också föreslår — "skapa nya biblar, eller rättare religiösa antologier, av det bästa som skrivits om religion och etik: med idéer från Buddha, Gandhi, Schweitzer, Kaga- wa. . ." Det bleve för övrigt dubbelt

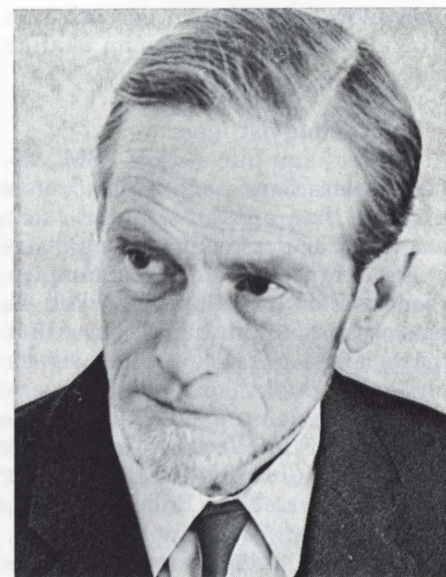
meningslöst i fråga om de tre sistnämnda, som inte är religionsgrundare utan bara mer eller mindre religiöst präglade personligheter.

För att kunna bedöma en helig skrift som Bibeln måste man veta, att det finns en motsvarighet mellan det som i detta bedömningsförhållande är subjekt och det som är objekt, nämligen å ena sidan människan — och då främst hennes intelligens — och å den andra Uppenbarelsen. I sig själv har den senare en omedelbart inbrytande natur: den är som en blixst som direkt kastar ljus över allting. Vad är det då i människan som har denna natur och som alltså i detta avseende bildar en motsvarighet till Uppenbarelsen? Det är icke det analytiska, från ting till ting "kringströvande" — "diskursiva" — förståndet, **ratio**, utan den intuitiva kärna i intelligensen som Mäster Eckehart med skolastikerna kallade **intellectus** och som har just den omedelbara karaktär vi fann urmärka Uppenbarelsen. Det är alltså detta organ och inte det vetenskapligt forskande förståndet som är det "normala" (se Sökaren nr 5), när människan vill fatta det som står över "naturen", dvs. bl. a. just Uppenbarelsen i dess innehåll, dess "ande". Förståndet, **ratio**, med dess indirekta, horisontalt skärskådande natur är i fråga om Uppenbarelsen "normalt" bara när det gäller det element i denna som också är "horisontalt", nämligen Budskapets formulering, dess "bokstav". Eftersom emellertid form och innehåll bildar en oupplöslig enhet, kan förståndets utformning och granskning av "bokstaven" blott ske under "den intellektuella intuitionens" överinseende.

Vare sig det gäller fattandet av Uppenbarelsens innehåll eller bedömningen av dess formulering, fordras det alltså att **intellectus**, människans direkta och allomfattande kunskapsorgan, verkligen är "väckt", och detta är — särskilt i våra dagar — en mycket sällsynt företeelse. Därför är protestantismens "fria textgranskning" en illusion, och det måste inom varje fungerande religion finnas något slags institution, som i förening med den Helige Ande utövar den skriftbedömande verksamheten.

SM svarade:

Första meningen — och vad därav följer — i dr. Almqvists inlägg accepterar jag inte. Jag menar att uppenbarelsereigionernas tid borde vara förbi, eftersom vi faktiskt inte

Dr. Almqvist

vet något om "Gud". För min del kan jag inte finna belägg för att "Gud" har talat genom en människa eller genom en bok. Tro på en sådan korrespondens finner jag vara en illusion. I stället ser jag framtidens religion som en — medvetet — mystisk uppfattning av Alltet som ande och kärlek. Jag menar att det religiösa ligger i en attityd av bl. a. förundran och vördnad inför Livet, en aning om kärlekens inneboende i anden och dess ökning under evolutionens förlopp.

Om man tar bort det övernaturliga, "gudainspirerade" i religionen, medför det inte alls, som dr. Almqvist anser, att man drar musten ur den — nej, men det innebär att man tar bort den förståndsfrämmande bismaken och erhåller en naturlig, klar och angenäm arom.

Almqvist hänvisar till en intuitiv kärna i intelligensen och menar att intuition och inte kritiskt undersökande förstånd skall vara vägledande i religiösa spörsmål. Jag har motsatt uppfattning. Intuitionen ger enligt min mening upphov till idéer, aningar, hypoteser, men dessa måste underställas det kritiska förståndets översyn. Intelligensen har en möjlighet att ge allmängiltiga besked; intuitionen ger olika "sanningar" för olika människor: flera religioner samt underavdelningar och tolkningar av huvudreligioner, i allt tusentals trosformer. Något direkt och allomfattande mystiskt kunskapsorgan, som Almqvist talar om, existerar enligt min mening inte, vare sig "väckt" eller i annan form. Det enda som ger kunskap är iakttagelse och förnuftig reflexion — men därutöver kan man "ana" och har rätt att göra det, om man är

medveten om vad man gör och inte tror att det är vetande man skaffar sig.

Kurt Almqvist igen:

"Alltet" kan inte — som "SM" säger — vara "ande och kärlek" utan att det har en Enhetspunkt, som samtidigt är dess centrum och överstiger det, och det är den gudomliga Anden. För att människan skall få en "mystisk uppfattning" om Alltet måste alltså också hon inom sig ha en "enhetspunkt" med samma egenskaper som den universella, och detta är just *intellectus*, "anden" (i bl. a. Pauli mening). Eftersom nu den universella Enhetspunkten, Gud, har en objektiv verklighet, måste också människans enhetsorgan ha förmåga till objektiv kunskap om Alltet och Gud. Ett nödvändigt villkor härför är dock att hon som stöd för sin intellektion har tillgång till en gudomlig Uppenbarelse, vilken tjänar som symbol för den gudomliga Verkligheten. Själv idén om Uppenbarelsen är i sig en motsägelse av "evolutionsidén", som "SM" helt följdriktigt omfattar.

Förståndet, *ratio*, ger — som "SM" säger — "allmängiltiga besked", men endast om formella sidor av Gudomens *manifestation* och under inga förhållanden om Gudomen själv och det som är gudomligt i manifestationen. Då alltså förståndet inte har tillträde till det som i sista hand är Objektet för all kunskap, kan det inte kallas "objektivt", utan detta attribut tillhör enbart intellektet, *intellectus*. Världsreligionernas olikheter är ingalunda ett bevis för motsatsen: den beror inte på en "subjektiv" karaktär hos intellektet utan på att Försynen har anpassat sina olika Uppenbarelsor efter folkgruppernas skilda natur och villkor.

Slutligen: att kalla intellektet en "intuition" är visserligen vanskligt, därför att det inte har någonting väsentligt gemensamt med det vagt definierade, oftast under-rationella organ som nutiden ger samma namn, men *analogivis* är denna benämning i viss mån berättigad som en antydning om intellektets direkta karaktär.

SM:

Det är sant att förståndet inte kan ge några positiva besked om Gudomens väsen. Det kan inte *bejaka* några positiva påståenden om Gud. Däremot kan det *förneka* vissa uppenbart felaktiga gudsföreställningar i insikten att dessa är ogrundade, osannolika eller orimliga. På det sätt

tet har vi ändå stor användning för förståndet i frågan om en Guds existens och egenskaper.

Dr. Almqvist pekar på vad han kallar *intellectus*, "anden", som sägs ge en omedelbar visshet. Men under inga förhållanden kan detta *intellectus* säga något om de olika religiösa-metafysiska påståenden som

utgör den kristna teologins karaktéristiska kärna och som skiljer den från andra religioner. Och det är den teologin som är föremålet för min polemik.

Varje lära om Gud är enligt min mening en orimlighet, ty vi *vet* inget om Gud, vi kan bara *ana* subjektivt.

Per Ragnar

Två dikter

1.

Han hade läst mycket
Allt tyckte han
Nu var han trött

Böckerna hade berättat
Så mycket litet
Nu ville han sova

Somnade i stolen
Drömde så underligt
Om Boken

Vaknade och fann
I sitt knä
Tredje testamentet

2.

Denna litenhet en stjärnenatt
Galaxtankar och andnöd
Prickjag i oändligt rum
Närma er solar, klot och stjärnor

Står på vintergatan, stum och frusen
Tummeliten utan vantar
I en plötslighet ett ljus når ner
När ett jag, vill fler

Det finns ett samband, sammanhang
Närmare är värmedöd
Fjärmande är liv i köld
Rörelsen i rymden är för dig

Ur tomrums mörker strålar stjärnor
Av ingenting blir ingenting
Någonting blir ej av ingenting
Det finns ett medvetande du inte ser

BOKRECENSIONER

BUDDHAS LÄRA

Anagarika Vajira, d. v. s. Annakarin Svedberg, den ej obekanta skönlitterära författarinnan, som förut hade oblyga erotiska skildringar som specialitet och nu är buddhistnunnan, har från danskan översatt en bok om buddhismen, "Vad Buddha lärde om livets mening" av Chr. Reventlow (Larsons förlag). Enligt baksidestexten är det fråga om "en lättfattlig och för skandinavisk publik lättillgänglig presentation" av buddhismen.

Boken är indelad i tolv kapitel: Buddhas död; Buddhas liv; Sanningen om Dukkha; Den åttafaldiga vägen; Dharma-elementen; Personlighet; Karma; Nirvana; Den stora och den lilla farkosten; Buddha och Jesus; Samtal, berättelser och liknelser; Indien. Dessutom har översättaren skrivit ett kapitel om Buddhismens vänner i Sverige samt en studiehandledning.

Med iver att komma till förståelse av karma och nirvana i buddhistisk tolkning slår man upp kapitlen om dessa begrepp. Karma är, som bekant, en idé om orsak och verkan, som förekommer i samband med återfödelse läran. Enligt buddhismen uppkommer hela människan — kropp och sinne — som en följd av karmalagen. Av livstörsten hos en individ bildas efter dennes död en ny individ, varvid goda gärningar och tankar ger goda resultat och dåliga gärningar och tankar ger dåliga resultat i den nya inkarnationen; en människa kan, som det heter, ha god eller dålig karma. Men all karma är djupast sett något ont, eftersom den ger upphov till återfödelse, och sådana är enligt buddhistisk syn något icke önskvärt. Lyckan är att reinkarnationernas kretslopp bringas att avstanna så att individen "slocknar" i nirvana.

Det kan vara svårt att dela buddhister-nas tro att mänskligt liv i sinnevärlden är något ont. Det kan likaså vara svårt att föreställa sig att återfödelse och karma skulle vara verkligheter utan att denna moraliska ordning är inrättad av högre, skapande intelligens. Buddhismen saknar ju ett gudsbegrepp.

De dödas lott är lidande, konstaterade Buddha. I en värld där allt är förgänglighet, är målet för den upplystes strävan det enda oförgängliga, nämligen nirvana, som betyder utslocknande. Nirvana är, sägs det, frid, ro, fullständig frigörelse från illusionen om jaget, från begären och dess plågor. Det är ett tillstånd av frihet från lidande. Men, tycker kanske den utanförstående, detta utgör ju ingen verklig beskrivning, endast uppräknings av vissa attribut. Ja, Buddha kunde aldrig rik-

tigt definiera begreppet nirvana — inte heller kunde han ange vad det verkliga "jaget", vårt sanna väsen, som skall befrias och uppgå i nirvana, egentligen är. Sanningen är att Buddha använde begrepp, bl. a. nirvana, som inte är tillräckligt definierade. Buddhisterna säger om nirvana — liksom de kristna om paradiset — att det är ett obeskrivbart tillstånd.

En "definition" på nirvana, som tillskrivs "den Upplyste":

"Det är ett tillstånd (agatama), där det finns varken jord eller vatten, varken eld eller vind, varken medvetande eller oändligt rum och heller ingen intighet. Varken förnimmelse eller icke-förnimmelse, varken denna världen eller en annan, varken sol eller måne. Detta kallar jag varken kommande, gående eller stående, varken födelse eller död. Det är utan fasthet, utan rörlighet, utan grund. Det är slutet på dukkha (lidandet). Ofött, utan ursprung, oskapat, osammansatt."

Tydligen fattas nirvana som ett idealtillstånd, ett absolut vara, ett tillstånd av varaktig lycksalighet och harmoni. Men buddhismens "salighetsrike" är olik kristendomens. Nirvana är ett tillstånd av ro, frid och begärslöshet. Det svåra är här uppenbarligen att föreställa sig vad som blir kvar, när alla begären, medvetandet och alla förnimmelserna, "slocknat".

Citat:

"Buddhas lärjunge Sariputta sa till några munkar:

— Nirvana är salighet. Salighet är Nirvana!

Till detta anmärkte en av dem:

— Hur kan det vara salighet, då ingen förnimmelse finns där?

— Jo, svarade Sariputta, just detta är salighet, att ingen förnimmelse finns!"

Nirvanas frid kan man nå genom begärens, livstörstens, utrotande i sinnet och genom att vandra den ädla åttafaldiga vägen: rätt åskådning (tillit, tro), rätt beslut, rätt tal, rätt handling, rätt livsuppehälle, rätt strävan, rätt eftertanke, rätt kontemplation.

Denna anmälan innebär inget försök till värdering av boken, men den redovisar en del reaktioner vid läsningen. Förmodligen är Reventlows arbete lämpligt att studera, vid sidan av andra, för den som vill tränga in i den buddhistiska tankevärlden.

SM

DRÖMMAR, DRÖMMAR...

Det har plötsligt blivit på modet att ge ut gamla folkböcker igen. Vi har sett bondepraktikan i nya bearbetade upplagor,

astrologiska väderböcker och kalendrar i nya oarbetade d:o, och från C. Topelius Bokförlag i Linköping har som nr 2 i en serie med namnet "De gamla folkböckerna" i år utgivits "Sibyllas stora och underbara Egyptisk-Chaldeisk-Persiska drömbok, vilken innehåller uttydningar af flera tusen olika Drömmar första gången på svenska språket efter gamla och tillförlitliga handskrifter etc. etc. utarbetad". Titeln är lång som på alla skrifter av det här slaget.

Drömböcker är en förbluffande livaktig folkboktyp; under en hastig genombläddring av registerkort på UB i Lund kunde jag räkna samman ett 60-tal svenska drömbokstitlar från 1600-talet och framåt (de flesta från förra och innevarande seklet) och då skall man komma ihåg att många av dessa utgåvor trycktes i flerfaldiga, någon gång ända upp till tjugo, upplagor; dessutom finns drömydare i märkesböcker och lathundar, och gu'vet om biblioteket verkligen gjort sig mödan att registrera allt.

Vad den här drömboken beträffar ansluter den sig nära till sina föregångare. Företal och inledning saknas alltså. Vad som bjuds är endast en 90 sidor lång ordlista från A till Ö, upptagande ting eller företeelser som man kan drömma om, jämte en kort — mycket kort — "förklaring" på vad det betyder. Om någon händelsevis skulle råka drömma om köttsoipa, kan han alltså slå upp nämnda ord och finna att det av någon anledning betyder "ovänskap i släkten". Och den som drömmer att han drömmer, kan under uppslagsordet "dröm" få reda på att han förväntar sig något. Att hälsa på en vän betyder ovänskap, men att hälsa på en ovän betyder vänskap. Hängslan betyder lycka och att ta av sig hängslan förlägenhet. En galghumor — bokstavligt talat! — synes komma till uttryck i följande: Hängd, bli h: man ser upp till dig!

Men tro inte att det här är någon rolig bok. Det är det inte. Nej, tacka vet jag den gamla hederliga slummerlektyren. Snusfornuftet i Artimedori "Oneirokritika" inbjuder ofta till leenden. Och det lilla häftet "En ny Drömme-Bok, thet är uthälgelse på Drömmar och på hwilka man skal achta..." etc, tryckt i Lund 1690 (och som finns i ett brand- och vattenskadat ex på UB därstädes) rymmer åtskilliga underbart otidsenliga och mysiga stickord. Men den här sentida efterföljaren är så moderniserad att all must gått ur. Den tia, som boken kostar, kan alltså med fördel spenderas på någonting annat.

Sven Rosén

SM:

VERKLIG RIKEDOM

Levnadsstandard är inte i första hand något ekonomiskt, inte främst fråga om vilken socialgrupp man tillhör, utan det är, djupast sett, vårt mått av hälsa och glädje. Att vara "miljonär" i kroppens och själens hälsa är den högsta nivå av mänskligt liv som finns.

Kan så vara, suckar kanske någon prövad broder eller syster — men hälsan den kommer och går, en tid är den här, en annan har den lämnat mig. Och med glädjen är det ganska besvärligt, ty hur mycket man än föresätter sig att äga den, så kan man inte länge lura sig själv att man är glad, när tristess och plåga ständigt kryper fram i själen. . .

Men jag vill ändå påstå att människan i hög grad är sin egen hälsas byggherre. Jag menar inte att det finns någon Metod, som magiskt sopar undan all sjukdom och olycka. Vi kan alla drabbas av ohälsa och sorg, beroende inte minst på att vi lever i en miljö som är bemängd med skadliga ingredienser, vilka som smådjävlar griper tag i våra ömtåliga kroppsliga organ. Men det finns ändå principer för hälsobyggnad som är riktiga och som var och en som är mån om en hög livsstandard bör följa med ambition och envishet: det är den vegetariska hälsorörelsens regler — födan skall hämtas ur växtriket, och den skall vara oarbetad. Från dessa regler finns undantag, men de två tumreglerna anger huvudlinjerna för hälsoriktig livsföring.

Jag skall inte här försöka överty-

ga någon, bara vädja till var och en som är litet rädd om sig själv att 1. åtminstone intressera sig för den ideella vegetarismen — intresset är förutsättningen för att överhuvudtaget få någon kunskap — och 2. försöka vara så öppen och klok som möjligt. Förutfattade meningar kan slå ihjäl vilken sanning som helst i ett mänskligt medvetande.

Hälsolitteratur kan förvärfvas per postorder från Hälsans Förlag, Vasavägen 9, 181 42 Lidingö — en boklista medföljde ju förra numret — samt Reformförlaget, Box 16186, 103 24 Stockholm 16, vilket drivs av den välkände idealisten Agne Windmark.

Två hälsotidskrifter är en tillgång för Sveriges hälsosökare: först och främst Hälsa, Box 1, 181 21 Lidingö 1, men även Hälsonytt, Svenska Vegetariska Föreningen, Rådmansgatan 88, 113 29 Stockholm.

Unna er att veta något om vad verklig hälsolivsföring innebär, och skäm bort er med njutningsrik vegetarisk kost!

De som inte anser sig kunna eller vilja bryta helt med svensk normalkost, kan i alla fall höja sin livsstandard åtskilligt genom att i **hög grad** vandra den vegetariska vägen.

Vår glädje är beroende av vår hälsa. En frisk, rätt närd och i övrigt rätt behandlad kropp — frisk luft, sol och motion — skänker en upplevelse av spontant välbefinnande, som ger själen en känsla av frihet och harmoni.

SÖKAREN

Nr 9 1972 Årgång 9

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Postgirokonto: 70 60 47-8

Tel: 08/69 60 27

Konsulter:

Roland Adlerberth

Nilz-Olof Jacobson

Bo R. Ståhl

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 29:00 (för 1973 32:—)

Halvår 15:25 (för 1973 17:—)

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postfack 10128, Helsingfors 10 postgiro 53 33-2. Helår kostar då 24 mk, halvår 13 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 350:—, halvsida 200:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

Copyright resp. förf.

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1972

INNEHÅLL:

Nils-Olof Jacobson:

Söka sin mittpunkt 1

Eva Bräutigam:

Kan TM hjälpa narkomaner? 3

Intervju med Berndt Gustafsson 6

Bertil Nilsson:

En sammanslutning seriösa ufologer 8

UFOs — varför intresserar man sig för det? 10

Harald Bergestam:

Eldgång på Raiatea 13

Jagets gåta 14

D. Scott Rogo

Syner på dödsbädden 18

Klok, klokare 24